

ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ὡσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τήν πλευ-
ράν Σου, Λόγε, σαύς θανόντας παῖδας ἐ-
ζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικούς αὐτοῖς κρουνοῦς.

Ἄπό τόν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελίς
Καλ. Κουτσογιάννη	'Αλησμόνητοι μορφάι 2
'Εντουϊν 'Αρναλντ	'Είναι δυνατότερη ἢ θέληση (ποίημα) 2
'Αγλ. Ζάννου	'Ο κύκλος τῆς φυχῆς 4
Βιάσα	'Η φυχή (ποίημα) 5
'Ε.Π. Μπλαβάτσκι	Τό μεσονυχτιάτικο τό λούλουδο 7
Δημ. Νομικοῦ	'Επέτειος θανάτου 'Ελένης Μπλαβάτσκι 8
Δημ. Θεοδορίδη	Τό τριαντάφυλλο (ποίημα) 10
Μέιμπελ Κόλλινς	Τῆ φωνή πού δέν ἔχει ἦχο 11
'Αγγ. Σικελιανοῦ	Προσευχή (ποίημα) 11
Δημ. Θεοδορίδη	Σιγή, Λόγια (ποίηματα) 11
Κ. Παλαμᾶ	"Ἐξ ἀπό τό βούϊσμα τοῦ κόσμου (ποίημα) 12
Δημ. Νομικοῦ	Θά ἔλθῃ ἡ στιγμή 12
Τζανσούρ Τσαρβιάνι	"Ἐρχεται ὦρα 13
'Αντρέ Συναρές	'Είμαι 13
Β. φόν Φοίχτερσλέβεν	Μέρος ἑνός ὄλου 14
'Αμπντούλ Χαντί	"Ἐνταση ζωῆς 14
Διον. Κουλεντιανοῦ	'Αλοίμονό μας (ποίημα) 14
Ρ. Ταγκόρ	Δροσοσταλίδα καί λίμνη 15
'Α. Χάελεῦ	'Η προαιώνια φιλοσοφία 15
Εὔριπίδη	Πλήθος μορφές (ποίημα) 17
Ν. Καζαντζάκη	'Ανατολή, Δύση, Νότος, Βορρᾶς (ποίημα) 18
'Α. Κοομαρασβάμι	Δύση καί 'Ανατολή 18
Δημ. Θεοδορίδη	Τά χαλίκια (ποίημα) 18
Μωρίς Μάγκρ	'Ο ναός τῆς φυχῆς 19
Τ. Τ. Βρατσάνου	'Ο Θεός καί οἱ θεοί 20
Λεόν Ντενί	'Η ἔσπερική διδασκαλία στή Γαλατία 23
Χ. Τζ. Οὐέλς	'Η ἱστορία τοῦ Γκαουτάμα 27
Λάο - Τσέ	Μεγάλος κύκλος (ποίημα) 30
Κομφούκιου	Παρακίνηση 30
Τάσου Γιαννάτου	Σ' ἓνα φίλο (ποίημα) 31
Δανιήλ Βαρουζάν	Μεσημέρι (ποίημα) 32
Ρ. Ταγκόρ	"Ἐλα ἀγάπη μου 33
Δημ. Κάββουρα	Ζωντανή ζωή (ποίημα) 33
Ν. Καζαντζάκη	Καλῶς τό τζίτζικα 33
'Ἐλλης Δ. Κωφοῦ	Γιά τῆ γιορτή τῆς μητέρας 34
Δημ. Θεοδορίδη	Μέσα στά μάτια (ποίημα) 36
Γκαμπριέλας Μιστράλ	Νανούρισμα (ποίημα) 36
'Αγλ. Ζάννου	'Ο "Πάρσιφαλ" τοῦ Βάγκνερ 37
Ρ. Ταγκόρ	'Ο Οὐπαγκούπτα 40
'Οκακούρα-Κακοῦζο,	Σκέψεις γιά τήν τέχνη 41
Φρ. Συόν, 'Α. Συναρές	'Η δυσκολία τοῦ νά ζῶμεν τήν Θεοσοφίαν 42
Ζιναραγιαντάσα	'Ἐλᾶτε νά δεῖτε 44
'Αγλ. Ζάννου	Κατάδικος (ποίημα) 46
'Αγλ. Ζάννου	Τά πρόβατα τοῦ Κυρίου 47
Φρανσουά Μωριάκ	

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ)

ΑΘΗΝΑΙ

Υπεύθυνος Συντάξεως Ἄγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26

Υπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος Ἄγ. Κωνσταντίνου 14

Διανέμεται Δωρεάν — Ἐκδίδεται ἀνά τριμηνίαν

Ἄριθ. Δελτίου 19 Καλοκαίρι 1963

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

Γιόρτασε καί φέτος ἡ Θ. Ἐ. Ν. στίς 8 τοῦ Μάη τή γιορτή τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ, τήν παγκόσμια θεοσοφική γιορτή τῶν μαγιάτικων λουλουδιῶν, τήν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τῆς Μπλαβάτσκυ.

Στή φετινή μας τή γιορτή εἶχαμε τρεῖς ὁμιλίες. Ἡ πρώτη ἦτανε τῆς ἀδ. Καλλιόπης Κουτσογιάννη. Ἡ δεύτερη τῆς ἀδ. Ἀγλαΐας Ζάννου. Ἡ τρίτη ἦτανε μία παλιά ὁμιλία πολῦτιμου ἀδελφοῦ πού τώρα ζεῖ σέ φωτεινότερο κόσμο, τοῦ ἀλησμόνητου ἀδ. Δημ. Νομικοῦ. Ἡ ὁμιλία του αὐτή κι ἄλλες ἐμπνευσμένες ὁμιλίες του ἀποτελοῦνε τόν τόμο πού στήν ἀρχή τῆς ἀνοιξῆς κυκλοφορήσανε οἱ ἐκδόσεις "Θύρσος" μέ τόν τίτλο "Θεοσοφικά μελέται".

Διαβαστήκανε καί ἀποσπάσματα ἀπό τά τρία θαυμάσια βιβλία πού ἡ Μπλαβάτσκυ τόσο τ' ἀγάπησε καί πού τόσο ὠραῖα τά ἔχει μεταφράσει στή γλώσσα μας ὁ ἀδ. Τίμος Βρατσάνος. Ἀπό τό "Φῶς τῆς Ἀσίας", ἀπό τή "Μπαγκαβάντ Γκιτά", ἀπό τή "Φωνή τῆς Σιγῆς".

Δημοσιεύουμε παρακάτω ὄλο τό πρόγραμμα τῆς γιορτῆς μας.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α Γ Ι Ο Ρ Τ Η Σ

1. Ὅμιλία ἀδ. Καλλιόπης Κουτσογιάννη
2. Ἀπό τό "Φῶς τῆς Ἀσίας"
(διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Οἰκονόμου)
3. Ὅμιλία ἀδ. Ἀγλαΐας Ζάννου
4. Ἀπό τή "Μπαγκαβάντ Γκιτά"
(διάβασε ὁ ἀδ. Νίκος Βουρόπουλος)
5. Ἀπό τή "Φωνή τῆς Σιγῆς"
(διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Βαλαδώρου)
6. Ὅμιλία ἀδ. Δημ. Νομικοῦ
(διάβασε ὁ ἀδ. Κώστας Ξύνδας)

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΙ ΜΟΡΦΑΙ

Με ἀληθινὴν καὶ εὐλαβῆ συγκίνησιν συμμετέχω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν πανηγυρισμὸν τῆς ὡραίας αὐτῆς ἑορτῆς, ἀποτίουσα φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ὑπέροχον δυνάδα τῶν πρωτεργατῶν τῆς νεωτέρας Θεοσοφικῆς κινήσεως, πρὸς τοὺς ὁποίους στρέφεται σήμερον μετὰ σεβασμοῦ ἢ σκέψις τῶν ἀπανταχοῦ Θεοσόφων.

Τὰ εὐγενῆ καὶ μεγάλα αὐτὰ Πνεύματα, τὰ ὁποῖα ἀπεκάλυψαν εἰς τὸν κόσμον τὸ μέγα μυστήριον τῆς ζωῆς, τὸν νόμον τῆς προόδου ἐν τῇ ἀθανασίᾳ, οὐδεμιᾶς θυσίας ἐφείσθησαν διὰ νὰ διαλύσουν τὰ σκότη τῆς ἀμφιβολίας, νὰ μᾶς ἐνισχύσουν εἰς τὴν πάλην καὶ τὰς δοκιμασίας τῆς ζωῆς καὶ νὰ ἀνυψώσουν τὴν σκέψιν μας μέχρι τῶν φωτεινῶν κορυφῶν, τὰς ὁποίας καταυγάζει τῆς Ἀληθείας τὸ Φῶς.

Ἡ Ἑλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ, ἡ λεοντόκαρδος αὐτῆ γυνὴ τὴν ὁποίαν οὔτε συκοφανταί οὔτε ἄγριαι ἐπιθέσεις ἠμπόδισαν νὰ κρατήσῃ ἄσβεστον τὸν πυρσὸν τῆς Ἀληθείας, συνέγραψε δύο κυρίως μνημειώδη ἔργα, τὴν "Μυστικὴν Διδασκαλίαν" καὶ τὴν "Ἀποκεκαλυμμένην Ἰσιδα", τῶν ὁποίων ἡ ἀπέραντος ἀξία τῶρα μόνις ἀρχίζει νὰ γίνεται ἀντιληπτή. Τὸ ἔργον τῆς εἶναι καρπὸς τῶν στενῶν σχέσεων τῆς μετὰ τῶν Διδασκάλων τῆς Σοφίας καὶ προσφέρεται εἰς ὄσους εἶναι διατεθειμένοι νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν Ἀληθειαν ὅπουδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκειται καὶ νὰ τὴν προασπίζουν παλαίοντες μετὰ θάρρους ἐναντίον τῶν βαθέως ἐρριζωμένων προλήψεων.

Οἱ ἄνθρωποι καὶ αἱ κοινωναί, αἱ θρησκείαι καὶ τὰ φιλοσοφικά συστήματα παρέρχονται εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τῶν ἑφημέρων ἐκδηλώσεων, ἀλλ' ἡ Ἀλήθεια, καθημένη σταθερῶς ἐπὶ τοῦ ἀκλονήτου θρόνου τῆς, εἶναι καὶ θὰ εἶναι αἰωνία καὶ κυρίαρχος. "Οὐδεμία θρησκεία ὑπερετέρα τῆς Ἀληθείας".

Καλλιόπη Κουτσογιάννη

ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΗ Η ΘΕΛΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ ΣΤΗ ΜΠΕΝΑΡΕΣ¹

Κάθε ἄνθρωπος δημιουργεῖ γιὰ τὸν ἑαυτό του
τὴ δική του φυλακή, καὶ ὁ καθένας
ἔχει τόση δύναμη, ὅση κι ὁ πιό δυνατός.
Γιατί καὶ χαρὰ καὶ θλίψη κι ὅλες κεῖνες τίς δυνάμεις,
ὅπου βρίσκοντ' ἀπὸ πάνω, γύρω κι ἀπὸ κάτω μας,
ἀλλὰ καὶ στά πλάσματα τῆς σάρκας, καὶ στό καθετί πού ζεῖ,
εἶν' ἡ πράξις πού τίς κάνει.

1. Σημ. συντ. Τῆ σημερινῆ Βαράνασι (κοντὰ στὸν ποταμὸ Γάγγη).

Κεῖνο πούταν ἄλλοτε φέρνει κεῖνο πούναί καί ἐκεῖνο
πού θενάναι, πιά καλό ἢ πιά κακό, ὕστερο γιά πρῶτο
καί πρῶτο γιά ὕστερο.

Οἱ ἀγγέλοι τ' οὐρανοῦ, πούναί πανευτυχισμένοι,
τόν καρπό τῶν ἁγίων ἔργων τους σοδειάζουν.
Μέσα στούς κατώτερους τούς κόσμους οἱ δαιμόνοι
τό φορτίο σηκώνουνε τῶν κακῶν τους ἔργων
όπού κάμαν ἄλλοτε.

Τίποτα δέν εἶν' αἰώνιο. Πέφτουν σέ συντριμμία
οἱ ὠραῖες ἀρετές μέ τόν καιρό. Τά βρωμερά
ἀμαρτήματα, τό ἴδιο, καθαρίζονται κι αὐτά.

Ὅποιος ἄλλοτ' ἦταν σκλάβος
πρίγκηπας ἀργότερα θά ξαναρθῆ
χάρη στίς καλές του πράξεις,
καί σέ ὄση ἀπόκτησεν ἀξία.
Κ' ἕνας βασιλιάς ζητιάνος
μπορεῖ νά ξαναγυρίσει
γιά ὅλα ὅσα ἔχει κάνει
κι ὅσα ἔχει παραλείψει.

Τήν τύχη σας μπορεῖτε ν' ἀνεβάσετε
κι ἀπό τοῦ Ἴνδρα τήν τύχη παραπάνω,
καί παρακάτω νά τήν κατεβάσετε
κι ἀπό τοῦ σκουληκιοῦ τήν τύχη κι ἀπ' τῆς σκνίπας.
Τ' ἀποτέλεσμα τό πρῶτο ἔρχεται σέ χρόνια μυριάδες
καί στό δεύτερο μυριάδες ἄλλες καταλήγουν.
Μόνο σά γυρίζει ἡ ἀόρατη ἡ ρόδα,
οὔτε ἡσυχία ὑπάρχει οὔτ' ἀνάπαψη
κεῖνος π' ἀνεβαίνει εἰμπορεῖ νά ξαναπέσει,
κεῖνος ὁπού πέφτει εἰμπορεῖ νά ἀνεβεῖ
καί τῆς ρόδας οἱ ἀχτίνες ἀκατάπαντα γυρνᾶνε.

Ἡ καρδιά τ' ἀπέραντου ὄντος
θάταν μιά κατάρα, ἂν ἐσεῖς
πά στῆς ἀλλαγῆς τῆ ρόδα
εἴσαστε δεμένοι, χωρίς νά μπορεῖτε
τά δεσμά νά σπάστε,
μά καί τῶν πραγμάτων ἡ ψυχή
θάταν ἄγριος πόνος.

Μά δέν εἴσαστε δεμένοι, κ' εἶν' γλυκειά
τῶν πραγμάτων ἡ ψυχή, κ' ἡ καρδιά τοῦ ὄντος
εἶναι μιά οὐράνια εἰρήνη.

Εἶναι δυνατότερη ἀπ' τόν πόνο ἡ θέληση
κεῖνο πούτανε καλό γίνεται καλύτερο.

κ' ἔπειτα ἐξαίρετο. Καί ἐγώ ὁ Βούδδας,
πούχω κλάφει ὄλα τὰ δάκρυα τῶν ἀδελφῶν μου,
καί πού ἡ καρδιά μου ἔχει σπάσει
ἀπ' τόν πόν' ὀλόκληρου τοῦ κόσμου,
γελῶ τώρα, εἶμαι εὐχαριστημένος,
γιατί νά τήν ἤρθ' ἡ λευτεριά :

"Ἐντουῖν "Αρνολντ (Edwin Arnold) 'Από τό "Φῶς τῆς 'Ασίας"
(τραγουδι Η'). Μετάφρ. Τιμ. Τ. Βρατσάνου σελ. 158-159
(Θεοσοφικές ἐκδόσεις, 'Αθήναι).

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Κάθε χρόνο ἐξηγῶ ποιός εἶναι ὁ συμβολισμός τοῦ Λευκοῦ Λω -
τοῦ. Δέν θάθελα νά ἐπαναλάβω καί πάλι τὰ ἴδια, ἀλλά γιά τούς
καινούργιους πού δέν ἔχουνε ξαναέλθει ἄλλη φορὰ θά πῶ ὅσο μπο-
ρῶ πιά σύντομα τί συμβολίζει τό λουλούδι αὐτό.

Φυτρώνει στίς τροπικές τίς χῶρες, μέσα στ' ἀκούνητα νερά,
στίς λίμνες καί στούς βάλτους. Συμβολίζει τήν ψυχή, πού σάν τόν
λωτό, πού ὁ σπόρος του πέφτει μέσα στά βάθη τοῦ νεροῦ, μέσα στή
λάσπη, ἔτσι κ' ἐκείνη κατεβαίνει ἀπ' τόν οὐράνιο της τόν τόπο μέσ
στήν πυκνή τήν ὕλη, πάνω στή γῆ. Μά ὁ σπόρος τοῦ λωτοῦ φυτρώνει
καί πάλι κί ἀπ' τή λάσπη μέσ στά νερά ἀνεβαίνει καί πάνω τους τά
φύλλα του ἀπλώνει, μπουμπούκια βγάζει πού ἀνοίγουνε τά ὀλόλευκα
τά πέταλά τους στοῦ ἡλίου τίς ἀχτίδες. Ἕναι ὁ ἀτέλειωτος ὁ κύ-
κλος. Ὁ κύκλος τῆς ψυχῆς. Ἔτσι κ' ἐκείνη μέσα στό χῶμα θ' ἀγω-
νιστεῖ, θά τό νικήσει, κ' ἐλεύθερη καί πάλι θ' ἀνέβει στό νερό
-στόν ἀστρικό τόν κόσμο- ὡς πού θά φτάσει ἀμόλυπτη ἀπ' τόν βοῦρ-
κο, ἀγνή κί ὀλόλευκη μέσ στήν οὐράνια της πατρίδα.

Αὐτό 'ναι τό ταξίδι τῆς ψυχῆς, ὁ κύκλος τῆς Ζωῆς. Κάτω, μέ-
σα στό βοῦρκο, ἡ ψυχή, σάν τοῦ λωτοῦ τό σπόρο, παλεύει ρίζες
βαθεῖς νά βγάλει, τή δύναμη καί τή ζωή γιά νά ρουφήξει. Παλεύ-
ει νά νικήσει τή φθορά, τόν πόνο καί τό θάνατο. Κ' εἶν' ὁ μόνος
θάνατος ἡ νάρκη μέσ στό βοῦρκο. Ἐκεῖ, μέσ στό πηχτό σκοτάδι
τῆς σκλαβιάς, τ' Οὐρανοῦ τό φῶς ξεχνᾷ, τή λεφτεριά δέν ξέρει.
Τώρα δέν εἶναι πιά στόν Οὐράνο. Τώρα, βαθειά μέσα στή γῆ, και-
νούργιες θά βυθίσει ρίζες, καινούργιο μάθημα θά πάρει, θ' ἀν-
τλήσει νέα πείρα. Μά πάντα λαχταρᾷ ἡ ψυχή τό φῶς, τή λεφτεριά,
τή χαρά. Πάντα τή χαμένη της πατρίδα ἀναζητᾷ. Κί ὅμως μέσ στή
βαρειά σκλαβιά, μονάχα εἶνε ἡ ψυχή θά ξαναβρεῖ τήν πρωτι-
νή της τή χαμένη δύναμη. Τάχα νά ξέρει ἡ ψυχή τό μεγαλεῖο τῆς
στιγμῆς; Τῆς στιγμῆς πού ἀπ' αὐτήν ἡ Μοίρα της ὀλόκληρη ἐξαρτι-
έται; Μέσα στήν κάθε μιά στιγμή, μέσα στό αἰώνιο Τώρα, ὑφαίνε-
ται τό ἀπέραντο τό νῆμα. Στιγμή μέ στιγμή τῆς Μοίρας τό νῆμα
πλέκεται. Μέσ στό βαθύ λαβύρινθο τό δρόμο της θά νά τόν βρεῖ

ἡ χαμένη ψυχῆ; Θά βυθιστεῖ ὄλο καί πιό βαθειά μέσα στῆς ἀγνοίας τῆ σκλαβιά καί στῆς ἀδυναμίας τόν πόνο, ἢ θέ νά βρεῖ καί πάλι, ὅσο πιό γρήγορα μπορεῖ, τά σκοτεινά κρυμένα μονοπάτια πού ὀδηγοῦν ἐκεῖ, στό τέλος τοῦ λαβύρινθου, στῆς Λύτρωσης τήν Πύλη;

Μέσα στό αἰώνιο Τώρα, μέσα στήν κάθε μας στιγμή, τῆς Λύτρωσης τό νῆμα πλέκομε. Αὐτό πού μέσ' ἀπ' τῆς σκλαβιάς μας τόν λαβύρινθο τά βήματά μας θά ὀδηγήσει. Αὐτό πού ὀλοένα τήν Ξιμαρμένη μας ὑφαίνει.

Ἄδύναμος ὁ ἄνθρωπος πού λαχταρᾷ, δίχως τήν προσπάθεια, δίχως τόν ἀγώνα, δίχως τόν πόνο, νά βρεθεῖ ξαφνικά στόν τόπο τῆς Ἡθδαιμονίας.

Δέν γνωρίζει τό Νόμο. Ὁ τόπος αὐτός μονάχα μέ τήν προσπάθεια, μέ τόν ἀγώνα, μέ τόν πόνο κατακτιέται. Ἄν ὁ σπόρος δέ βυθιστεῖ στό χῶμα, ἄν δέ σ κ α φ ε ι τό χῶμα, δέ θά βγάλει τίς βαθειές τίς ρίζες καί ποτέ δέ θ' ἀνοίξει τά πέταλά του στό φῶς.

Θάπρεπε ὅλοι μας, ἀντί νά μοιρολογῶμε, ἀντί νά θρηνοῦμε τόν πόνο, ἀντί νά φοβόμαστε τούς βράχους πού μᾶς φράζουνε τό δρόμο - τ' ἀμέτρητα τά ἐμπόδια - νά ὑμνοῦσαμε τό θρίαμβο τῆς Νίκης.

Ὅσο ὁ ἄνθρωπος φοβᾶται, ὅσο δέν ἔχει ἀτράνταχτη τήν πίστη του στό Φῶς, τόσο κι ὀλοένα μέσ στό λαβύρινθο θά χάνεται κι ὡσάν τό σπόρο τοῦ λωτοῦ στό βοῦρκο θά σαπίζει. Μονάχα ἐκεῖνος πού δέ φοβᾶται, μονάχα ἐκεῖνος πού νιώθει τή χαρά τοῦ ἀγώνα, τή δόξα τοῦ πόνου, μονάχα ἐκεῖνος θά βγάλει τίς βαθειές τίς ρίζες, τό μακρú τό μίσχο, πού πάνω θά τόν φέρει στά λαμπερά νερά.

Καί μόνο τότε, ὀλόλευκος λωτός, τά πέταλα θ' ἀνοίξει γιά νά δεχθεῖ τῆς Ἄνοιξης τό αἰώνιο Φῶς.

Ἄγλ. Ζάννου

Η Ψ Υ Χ Η

ΚΡΙΣΝΑΣ: Θά σοῦ πῶ ἀκόμα τώρα τ' εἶναι ἡ ψυχῆ
π' ὅποιος τή γνωρίσει βρῖσκει τήν ἀθανασία.
Ἕν' ἀναρχη, ἀσύγκριτη, ὑπέρτατη, θεϊκιά
ἄν καί εἶναι φανερό ὅτι ὑπάρχει
δέν εἶναι γνωστό ποιά εἶναι.
Παλύχερη, πολυπόδη, πολυόμματη 1
πολυκέφαλη, πολύστομη, πολύαυτη
κι ὄλα τά περιέχει

1. Σημ. μετ. Μὲ πολλά αὐτιά

Καί φωτίζει τις αισθήσεις
κ' αίσθηση καμιά δέν έχει¹.
'Από όλα αποσπασμένη, όλα τὰ υποστηρίζει,
ιδιότητες δέν έχει, μά αὐτή όλα τὰ θρέφει.
Εἶν' τό μέσα καί τό ἔξω ὄλων τῶν ὄντων,
εἶναι κινήτη μαζί κι ἀκίνητη
εἶν' ἀκατανόητη, γιατί' εἶναι ὡσάν ἄϋλη λεπτή
εἶναι καί πολύ κοντά, εἶναι καί πολύ μακριά μας.
Μαζί εἶναι μέ τὰ ὄντα,
ἄν καί φαίνεται πώς δέν εἶναι μαζί τους,
κι αὐτή θρέφει, καταστρέφει καί γεννάει ὄλα τὰ ὄντα.
Εἶναι φῶς τῶν φώτων καί ἀνώτερη ἀπ' τήν ὕλη.
Εἶν' ἡ γνώση καί τό ἀντικείμενο τῆς γνώσης·
κατανοητή μπορεῖ νά γένει
μέ τό διαλογισμό καί πάντα μένει
μέσα σ' ὄλων τις καρδιές.

.....
"Ἄν καί εἶναι ἡ ψυχὴ μέσα στό σῶμα,
εἶν' καλύτερη ὅμως ἀπ' αὐτό.
Γιατί αὐτή ἐπιστατεύει καί δημιουργεῖ,
θρέφει καί υποστηρίζει κ' εἶναι
κύριος ὑπέρτατος, ὁ ὑπέρτατος ἑαυτός.

.....
Τήν ψυχὴ πού κατοικεῖ μέσα στό σῶμα
μερικοί γνωρίζουν μέ τό διαλογισμό
ἄλλοι μέ πνευματικές δυνάμεις,
ἄλλοι μέ τή φιλοσοφημένη σκέψη,
ἄλλοι μέ τήν κάθ' ἐγκράτεια καί ἄλλοι
μέ τὰ ἔργα πού ὀρίζει ὁ νόμος.
Καί οἱ ἄλλοι πού καθόλου δέν τήν ξέρουν,
ἄν ἀκούσουνε ὅσους τήν ξέρουν καί τήνε λατρεύουν,
καί αὐτά πού ἄκουσαν πιστέφουν,²
γίνονται καλύτεροι ἀπ' τό θάνατο.

.....
Μιά καί ἡ ψυχὴ δέν ἔχει οὔτ' ἀρχή οὔτε ποιότη,
δέν παθαίνει τίποτα κι ὅταν εἶναι μέσ' στό σῶμα,
οὔτε κάνει τίποτα, οὔτε καί λερώνεται
οὔτ' ἀπό τὰ ἔργα οὔτε ἀπό τ' ἀποτελέσματά τους.
Γιατί ὅπως ὁ αἰθέρας πού παντοῦ ὑπάρχει,
χάρη στή λεπτότητά του,

---

1. Σημ. μετ. Στή Βέδα γράφει: (ἡ ψυχὴ τρέχει καί ἀγγίζει ἄν καί
εἶναι χωρίς πόδια καί χωρίς χέρια, βλέπει χωρίς μάτια καί ἀκού-
ει χωρίς αὐτιά.

2. Σημ. μετ. Δέ φοβοῦνται τό θάνατο.

δέ λερώνεται, κι ἄς εἶναι μέσ' στό βοῦρκο,
ἔτσι κ' ἡ ψυχὴ ποῦναι μέσ' στά σώματα
δέ λερώνεται ἀπ' αὐτά.

.....
Καί ὅπως τόν κόσμον ὅλον ἕνας Ἥλιος τόν φωτίζει,
ἔτσι κ' ἡ ψυχὴ φωτίζει κάθε σῶμα.
Κι ὅσοι μέ τά μάτια ξέρουνε τῆς γνώσης
πῶς τό σῶμα εἶν' ἄλλο κι ἄλλη τῆ ψυχὴ κι ἀκόμα
ξέρουν καί τῆ λύτρωση τῶν ὄντων ἀπ' τήν ὕλη
τό θεό κερδίζουν.

'Από τή Μπαγκαβάντ Γκιτά. 'Αποσπάσματα ἀπό τό κεφ. ΙΓ'
(ἐδ. 12-17, 22, 24-25, 31-34). Μετάφρ. Τ. Βρατσάνου σελ. 74-76).

ΤΟ ΜΕΣΟΝΥΧΤΙΑΤΙΚΟ ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΟ

Τά καθάρια τά νερά τῆς Αἰώνιας Ζωῆς, διάφανα σάν κρύσταλλα,
δέ μποροῦνε ν' ἀνακατευτοῦνε μέ τό ρέμα τό θολό τῆς καταιγίδας.

Τῆς οὐράνιας δροσιᾶς, ἡ σταλαματιά, ὅπου λάμπει μέσ' στόν
κόρφο τοῦ Λωτοῦ, στίς πρωῖνές τίς πρῶτες ἠλιαχτίδες, σβῶλος χῶ-
μα γίνεται σά θά πέσει ἀπά στή γῆ. Κύτα! Τό Διαμάντι εἶναι τώ-
ρα μιὰ λεσποκηλίδα.

.....

"Ἄσε τήν ψυχὴ σου νά προσέχει κάθε κραυγή πόνου, ὅπως ὁ Λω-
τός γυμνώνει τήν καρδιά του γιά νά πιεῖ τόν Ἥλιο τῆς Αὐγῆς.

Τό φλογερό τόν Ἥλιο νά μὴν τόν ἀφίνεις νά ξεράνει οὔτε κ'
εἶνα μοναχά δάκρυ πόνου, πρίν νά τό σκουπίσεις σὺ ὁ ἴδιος ἀπ' τά
μάτια ἐκεινοῦ πού ὑποφέρει.

"Ἄρισ' ὅμως κάθε καυτερό ἀνθρώπου δάκρυ στήν καρδιά σου νά
κυλήσει καί νά μείνει ἐκεῖ, καί ποτέ μὴν τό σκουπίσεις πρίν νά
σβύσει ὁ πόνος πού τό γέννησε.

"Ὅλ' αὐτά τά δάκρυα, ὡ ἐσύ πού ἡ καρδιά σου εἶναι ἔλεος γε-
μάτη, τουταδά τά δάκρυα, εἶναι τά ποτάμια πού ποτίζουνε τούς
κάμπους τῆς ἀθάνατης συμπόνιας. Σέ παρόμοιο χῶμα μοναχά φυτρώ-
νει τό μεσονυχτιάτικο τό λούλουδο τοῦ Βούδδα, ποῦναι δυσκολώ-
τερο νά τόβρεις καί σπανιότερο νά τ' ἀπαντήσεις κι ἀπό τό λου-
λούδι τοῦ δέντρου τῆς βαγιᾶς. Εἶναι ὁ σπόρος τῆς ἀπελευθέρω-
σης ἀπό τίς ξαναγεννήσεις. Τόν Ἀρχάτ τόν ἀπομονώνει ἀπό τόν ἀ-
γώνα κι ἀπό τήν ἐπιθυμία καί ἀπό τῆς ὑπαρξῆς τούς κάμπους τότε
πάει στήν Εἰρήνη, στήν Βοδαιμονία, πού στόν τόπο τῆς Σιγῆς καί
τῆς ἀνυπαρξείας εἶναι μοναχά γνωστές.

'Από τή "Φωνή τῆς σιγῆς". Μετάφρ. Τ.Τ. Βρατσάνου σελ. 20, 21-22.

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν οἱ εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην διεσπαρμένοι ἀδελφοί μας ἐνώνονται νοεῶς εἰς ἓνα κοινόν αἴσθημα εὐλαβείας διὰ νὰ ὑψώσουν μέ συγκίνησιν καὶ εὐγνωμοσύνην τὴν καρδίαν των πρὸ τοῦ ὑπερόχου πνεύματος τῆς Ἑλένης Μπλαβάτσκυ, ἡ ὁποία ὑψωσε μέ θάρρος τὴν σημαίαν τῆς Θεοσοφικῆς ἰδεολογίας καὶ ἔδρυσε μέσα εἰς ἀφαντάστους δυσχερείας καὶ λυσσώδη ἀντίδρασιν τὴν Θεοσοφικὴν Ἐταιρείαν.

Ἡ Ἑλένη Μπλαβάτσκυ ἀποτελεῖ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὑπερτέρας δυνάμεως πού ἐξεκίνησε ἀπὸ τὸ ὑπερέραν καὶ ἤλθε διὰ νὰ ὑποδαυλίσῃ τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς ἀρχαίας Σοφίας, πού εἶχε σκοτισθῆ κάτω ἀπὸ τὸν πυκνὸν σωρὸν τῶν αἰώνων, καὶ νὰ μᾶς ἀποδώσῃ λαμπροτέραν, ζωηροτέραν, ὠραιοτέραν τὴν ἀθανάτον ἀκτινοβολίαν του, διὰ νὰ φωτίσῃ τὴν ἐσέληνον νύκτα τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ἀπιστίας μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἐχειμάζετο ἀπελπισμένη ἡ ἀνθρωπότης τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἐπάνω εἰς τὸν μελανὸν οὐρανὸν τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον κατακλύσει τὸν κόσμον, ἀνεφάνη ὡς ἀγῆ χαρῶν καὶ παρήγορος ἡ Θεοσοφικὴ φιλοσοφία διὰ τῶν ὑπερφῶν ἐμπνεύσεων τῆς Ἑλένης Μπλαβάτσκυ, διαλύουσα τὰ σκότη τῆς ἀπογνώσεως μέ τὸ φωτεινὸν ἀκτινωτὸν τῶν ἀπεράντων ἐλπίδων της, ἀναστυλώνουσα καὶ ἀποκαθιστῶσα τὴν ἀπολεσθεῖσαν πίστιν μέ τὴν ἀδιάσειστον λογικὴν τῶν ἀκαταμαχῆτων ἐπιχειρημάτων της, πού ἦσαν ἐνηρμοισμένα πρὸς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ἀντιλήψεις, ἀναγεννῶσα καὶ ἐξιδανικεύουσα τὴν ἀγάπην μέ τὸ θεῖον κήρυγμα τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος.

Ἡ Θεοσοφία, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ἐμύησε μέ τὰ μνημειώδη ἔργα της ἡ Ἑλένη Μπλαβάτσκυ, προορισμὸν ἔχει νὰ ὀδηγῆ εἰς τὰς ὑψηλοτάτας κορυφὰς τῆς σκέψεως ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τήκονται ἀπὸ τὴν δίψαν τοῦ ὑπερτάτου Ἰδεώδους, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι κουρασμένοι νὰ ἔρπου ἐπὶ τοῦ ταπεινοῦ πεδίου αἰσθάνονται τὸν πόθον καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ ὑψωθοῦν εἰς εὐρυτέρους ὀρίζοντας.

Ζωογόνοσ καὶ ἀνεξάντλητος πηγὴ εὐγενῶν, γενναίων, μεγάλων ἰδανικῶν ἡ Θεοσοφία καθιστᾷ δυνατὴν εἰς τὸν ἀνθρώπον μίαν στενοτέραν ἐπικοινωνίαν μέ ὑπερτέρους πνευματικούς κόσμους πού καταγγάζουν ἀπλῆτως αἱ ἐκθαμβωτικαὶ ἀκτῖνες τῆς Πίστεως, τῆς Ἐλπίδος, τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Καλωσύνης.

Διανοίγει ἐνώπιον τῆς φυχῆς μας ἀγνώστους, ἀνυπόπτους καὶ ἀτέρμονας ὀρίζοντας ἐξελιξέως, μεγαλείου καὶ δόξης. Πλουτίζει τὸ πνεῦμα μας μέ νέας δυνάμεις καὶ ἰκανότητας, αἱ ὁποῖαι ὑποβοηθοῦν καὶ χαράσσουν ἀσφαλῶς καὶ εὐθέως τὸν δρόμον του πρὸς τὴν Ἀλήθειαν.

Ἀφυπνίζει εἰς τὰ μύχια τῆς ὑπάρξεώς μας διαισθήσεις κοιμωμένας ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν καὶ τὸν κάματον τῶν ἐπιγείων δοκιμασι-

ἄν καί τὰς ζωογονεῖ διά νά φωτίσουν τήν συνείδησίν μας ὅταν τό πνεῦμα μας συνειθίστη ν' ἀπομονοῦται ἀπό τόν τυραννικόν κλοιόν τῆς ὕλης διά νά μᾶς δεῖξουν ἀπό τά βάθη τῆς σκοτεινῆς κοιλάδος τῶν δακρῶν, εἰς τήν ὁποίαν ἀσφυκτιῶμεν, τήν μακρυνήν ἀλλ' ἀκτινοβόλον ἀγῆν τῆς πνευματικῆς μας ἀναγεννήσεως καί νά μᾶς συντρέξουν ὅπως ἀτενίζωμεν τήν ζωήν ὑπό τήν πραγματικήν της ὄψιν μέ θάρρος, μέ ἐγκαρτέρησιν ἐν τῇ συναισθήσει τῶν ἀληθινῶν αἰτίων της καί τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν της.

Γνωρίζουσα εἰς ἡμᾶς ἡ Θεοσοφία ὅλα τά μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἀπό τῆς ἐμφανίσεώς της ἐπί τῆς γῆς μέχρι τῆς τελευταίας ἐξελιξέως της, μᾶς ἀποκαλύπτει τήν αἰτίαν καί τήν δικαιολογίαν τῶν ἐπιγείων βασάνων μας, τῶν ἠθικῶν καί φυσικῶν δοκιμασιῶν μας. Μᾶς παρέχει τό ἀναγκαῖον θάρρος διά τήν πάλην τῆς ζωῆς, τήν ἐπαιτουμένην δραστηριότητα διά τήν πνευματικήν μας ἐξελίξιν, τήν ἐπιθυμίαν καί τήν δύναμιν τῆς τελικῆς νίκης. Ἀνυψώνει τά αἰσθήματά μας. Μᾶς ἐμπνέει εὐγενεῖς καί ὑγιεῖς ἐνθουσιασμούς καί προκαλεῖ τήν ὑπέροχον πῆσιν τῆς ψυχῆς μας πρὸς τὰς μεγαλοπρεπεῖς κορυφάς τὰς ὁποίας φωτίζει ἡ ἐμπνέουσα μεγαλοφυΐα τοῦ Θεοῦ.

Μᾶς φανερῶνει τέλος ἡ Θεοσοφία τόν δρόμον ὁ ὁποῖος φέρεται πρὸς τόν ναόν τοῦ φωτός. Πρὸς τόν Ναόν ὅπου βασιλεῦει ἡ ἡρεμος καί γαλήνιος εὐτυχία, ἡ ὀρθοφρονοῦσα δύναμις τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, πού ἔχει πλέον ἀναγνωρίσει τήν Θεότητά της μέ τήν κατανόησιν τοῦ μεγαλείου καί τοῦ κάλλους τῆς ἀκτινοβολούσης Ἀληθείας καί τῆς κυριαρχίας της ἐπί τῶν ὑπερφυσικῶν Δυνάμεων πού μᾶς περιβάλλουν.

Κατά τήν ἐπίσημον αὐτήν στιγμὴν ἄς ὑψώσωμεν εὐγνώμονες τήν σκέψιν καί τό πνεῦμα μας πρὸς τήν Ἑλένην Πιπλαβάτσικυ, ἡ ὁποία ἀποκαλύψασα εἰς ἡμᾶς τὰς θεοσοφικὰς ἀληθείας μᾶς ἀνύψωσε καί μᾶς ἐπλησίασε πρὸς τόν Θεόν, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ μέσα εἰς τόν Παράδεισον τῆς ψυχῆς μας. Πρὸς Ἑλεῖνην πού μᾶς ἀφύπνισε διά νά μᾶς δεῖξη τήν ροδίνην ἀγῆν τῆς ἀκτινοβόλου καί ἀνεσπέρου ἡμέρας. Πρὸς ἐκείνην πού ὑπῆρξε ὁ ἀκτινοβόλος πυρσός πού ἐφώτισε τά σκότη τῆς ψυχῆς καί τὰς ἀβύσσους τῆς φύσεως καί μᾶς ὠδήγησε μέ τήν λάμψιν του ὡς ὁ ἀστὴρ τῶν Μάγων εἰς τήν ἀνεύρεσιν τοῦ Θεοῦ.

"Ὡς εἴμεθα ὑπερήφανοι διά τὰ ὑπέροχα ἰδεώδη ἅτινα θάλπουν αἱ πανταχοῦ τοῦ κόσμου διεσπαρμέναι Θεοσοφικαὶ Στοαί, εἰς τὰς ὁποίας καί ἡμεῖς διακονοῦμεν. Ἐντός αὐτῶν εὐρίσκουν καί θά εὐρίσκουν πάντοτε πιστόν τόν ἀντίλαλον τὰ ἀθάνατα ρήματα ἑνός Θεοῦ, αἱ ὠραῖαι ἐπαγγελίαι τῆς πίστεως, οἱ παρήγοροι λόγοι τῆς ἀγάπης. Ἐάν συγκεντρώσωμεν τήν σκέψιν μας θ' ἀκούσωμεν τόν φροῦν τῶν ἰσχυρῶν πτερόγων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος κατά τὰς ὑπερηφάνους αὐτοῦ πτήσεις κατά τὰς ὁποίας ζητεῖ νά συλλάβῃ τό

ἰδεῶδες τό ασύλληπτον, νά ἐναγκαλισθῆ τό κάλλος τό ἀπρόσιτον
καί νά φθάσῃ τήν κορωνίδα τῆς ἀφθάστου καί ἀφθάστου Τελειό -
τητος.

Τέκνα καί ἡμεῖς τοῦ φωτός, ἅς γίνωμεν οἱ ἐλπιδοφόροι δα -
δοῦχοι μιᾶς νέας ἀγῆς πολιτισμοῦ καί ἐξημερώσεως τῶν ἡθῶν. Οἱ
ἀκούραστοι σκαπανεῖς νέων λεωφόρων προόδου. Οἱ ἄγρυπνοι πλοη -
γοί οἱ προσανατολίζοντες τοὺς χειμαζομένους ἀδελφούς μας εἰς
εὐρυτέρους καί ὑψηλοτέρους ὀρίζοντας δράσεως.

"Ἄς γίνωμεν τέλος οἱ εὐγλωττοὶ κήρυκες καί ἐρμηνεῖς τῆς ἀ -
θανάτου ἐκείνης φωνῆς ἡ ὁποία ἀπό κτίσεως κόσμου ἀντιλαεῖ διά
μέσου τῶν αἰώνων χωρίς ποτέ νά σιγήσῃ, παρήγορος, εὐελπὶς, γο -
ητευτική, εὐαγγελιζομένη τήν εἰρήνευσιν, τήν ἀδελφότητα, τήν
ἁρμονικὴν συνένωσιν καί συνεργασίαν τῶν διαφόρων λαῶν τῆς γῆς
κάτω ἀπό τὰς πτυχὰς μιᾶς καί τῆς αὐτῆς σημαίας, τῆς μοναδικῆς
σημαίας τῆς Ἀληθείας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό ἔμβλημα καί τόν σκο -
πόν τῆς Θεοσοφικῆς ἰδεολογίας.

Δημήτριος Νομικός

*

* *

ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Κάποιο μαγιάτικο πουρνό
ἀκούγοντας τοῦ κόσμου τὰ τραγούδια,
λέει τό νιό τριαντάφυλλο
γιομάτο περηφάνεια:
" Ἔϊμαι τό σύμβολο τοῦ ἔρωτα "
Κι ἡ μάνα του, πού τ' ἄκουσε,
τότεσ μονάχα σιέφτηκε
πώς πρέπει αὐτή
νά 'ναι τό σύμβολο
τῆς σιωπηλῆς, παντοτινῆς ἀγάπης.
Μά αὐτή δέν εἶπε τίποτα,
μονάχα κρυφογέλασε.

Δημήτρης Θεοδωρίδης
'Από τίς "Πνοές" (ἀρ. 79)

ΤΗ ΘΩΝΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΗΧΟ

* Ακροάσου μονάχα τή φωνή πού δέν ἔχει ἦχο.

* Από τό "Φῶς στήν 'Ατραπό": 'Απόδοση Κωστή Μελισσαροπούλου

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Γυμνή Σοῦ δέεται ἡ ψυχή. 'Από χαρά, ἀπό πόνο
γυμνή ἀπό ἡδονή
γυμνή Σοῦ δέεται ἡ ψυχή, Δημιουργέ, μέ μόνο
τήν ἀπλασθη φωνή
πού πρίν στή σάρκα μου νά μπεῖ στόν κόρφο Σου -ὡς τζιτζίκι
κρυμμένο στήν ἐλιά-
βουλή δική Σου χτύπαε στήν καρδιά μου κ' ἔλεε "νίκη,
νίκη στά πάντα" καί δέν ἦτανε μιλιὰ
δική μου, ἦταν ἡ δική Σου, Θεέ. Μ' ἐκείνη μόνο
Σοῦ δέομαι ἄλυτρωσέ μου τό σκοπό
τό μυστικό πού γεύτηκα βαθιά κ' ἔξω ἀπ' τό χρόνο
γιά ν' ἀγαπῶ, γιά ν' ἀγαπῶ
πάνω ἀπό πρόσωπα καί πλάσματα, ἀπ' τόν ἕνα
πού κλείνω μέσα μου παλμό,
πού εἶν' ἕνας πιά γιά ζωντανά καί πεθαμένα,
δῶσε μου, ναί, τό λυτρωμό,
τόν ἀναρχο ἔρωτα νά νιώσω ἀκέραιο, Θεέ μου,
μέσα στά στήθη μου ξανά
καί νά'μαι πιά σάν ἡ πνοή καί σάν ἡ βοή τ' ἀνέμου,
στά κοντινά, στά μακρινά.

"Ἄγγελος Σικελιανός. 'Από τά "Λυρικά" (Σειρά Α')

Βλ. "Λυρικός βίος" τόμ. Α΄

ΣΙΓΗ

'Η πιό δυσκολομάθητη
τοῦ κόσμου γλώσσα
εἶν' ἡ σιγή.

ΛΟΓΙΑ

Λόγια ὁ Θεός δέν λέει.
Κι ὅμως μιλεῖ.

Δημ. Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές"
(ἀρ. 98 καί 99)

ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΥΪΣΜΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Καί μιά μέρα μόνος βρέθηκα
έξω από τό βούϊσμα τοῦ κόσμου
σέ μιᾶς λίμνης ἄκρη ἐγώ ἄσυντρόφευτος,
μόνος ἐγώ κι ὁ ἑαυτός μου
κι ἔβλεπα τά ὀλόστρωτα νερά
καί μαζί τά βάθια τά δικά μου
κι ἀνθίζε ἄνθος μέσα στήν καρδιά μου
πιό ἀπαλό γιά νά τό πῶ κατημό,
πιό βαθύ γιά νά τό κράξω ἔννοια
καί τριγύρω ἀχνό τό δειλινό
τήν παιδούλαν ὥρα κοίμιζε
σέ ἀγκαλιά μενεξεδένια.
Καί εἴταν ὅλα ἀσάλευτα
καί οἱ λευκοί λυτοί οἱ ἀπανωτοί
καί ὁ φιλόλιγνος ὁ καλαμιώνας,
ἄνθια, πολυτρίχια, καί ὅλα
μέσ'στά βάθη σά νά τ'ἔβλεπες
μιᾶς λιγνοζωγράφιστης εἰκόνας.
Καί ὅλα σώπαιναν ὀλότελα
καί εἴταν ἡ μεγάλη ἡ σιωπή
τῆς μεγάλης πλάσης πού ἔσκυφε
κι ἔβαλε ταῦτί
γιά ν'ἀκούσῃ τό μεγάλο μυστικό
πού δέν ἔχει ὡς τώρα γροικηθῆ.

Κωστής Παλαμᾶς. 'Από τό "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου"
(Λόγος δεύτερος: "Δουλευτής")

ΘΑ ΕΛΘΗ Η ΣΤΙΓΜΗ

..... Θά ἔλθῃ ἡ στιγμή κατά τήν ὁποίαν ἡ ἀδυναμία καί ἡ ἀστά -
θεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως θά ὑπερνηθῶσιν καί μία συμπάθεια
τήν ὁποίαν τίποτε δέν θά εἴμπορεῖ νά κλονίσῃ, μία ἀγνότης τήν ὁ -
ποίαν τίποτε δέν εἴμπορεῖ νά μολύνῃ, μία ὑπερτέρα γνώσις καί πνευ -
ματικότης ἱκανά ν'ἀσκήσουν τήν ἐπίδρασίν των καί εἰς τοὺς ἀο -
ράτους κόσμους ἀκόμη, θ'ἀποτελέσουν τὰς χαρακτηριστικὰς ἰδιότη -
τας τοῦ ἀκολουθοῦντος τήν ἀτραπὸν τῆς τελειότητος ἕως ὅτου ἀνα -
τείλῃ ἡ εὐτυχῆς ἡμέρα τῆς ἀπολυτρώσεως καί τῆς εἰσόδου εἰς τήν
βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, τήν ὁποίαν τόσον πανηγυρικῶς ὑπόσχεται ὁ
Χριστός.

Δημ. Νομικός. 'Από τήν ὁμιλ. "Θεοσοφία καί Χριστιανισμός"
(Βλ. "Θεοσοφικαὶ μελέται" σελ. 33, ἔκδ. "Θύρσος").

ΕΡΧΕΤΑΙ ΜΕΡΑ

"Ερχεται μέρα,
έρχεται στιγμή
πού ζεῖς ἀληθινά, ἀναμφισβήτητα,
ὅταν σ' ὄλους μεταδίνεις τή γαλήνη,
κι ὅταν ἡ γαλήνη μέσα σου σαλεύει.
Εἶσαι ἥλιος,
εἶσαι γῆ,
ἀφουγκράζεσαι τὰ χελιδόνια
κ' ἐσύ ὁ ἄνθρωπος
γίνεσαι ὁ ἴδιος χελιδόνι,
γίνεσαι γιά μιὰ στιγμή μητέρα,
εἶτε σάν ἄλογο πρίν τή μάχη χλιμιντρίζεις,
γίνεσαι γλέντι,
θλίψη γίνεσαι,
βροχή,
θύελλα,
δέν ἀνέχεσαι τήν ἀνέχεια καί τὰ βάσανα,
νοσταλγεῖς τὰ ἀδέρφια σου,
δέν κρατιέσαι,
ἕστερα σταυρώνεις ἀργά τὰ χέρια σου στό στήθος,
καί γιά μιὰ στιγμή πεθαίνεις.
Μά ἀπ' αὐτή τή ζωή δέ θά μπορέσεις νά ξεφύγεις.
Πάντα θά φορᾶς τήν πανοπλία τῆς μεγάλης ζωῆς.
Θᾶσαι πατέρας,
θᾶσαι μάνα,
γιός,
καί θᾶσαι ὁ κόσμος ὅλος.
"Ερχεται μέρα, στιγμή,
πού ζεῖς ἀληθινά, ἀναμφισβήτητα.

Τζανσούρ Τσαρκιγιάνι, σύγχρονός μας γεωργιανός ποιητής
'Απόδοση Γ. Φραγκίστα.

ΕΙΜΑΙ

"Ὅταν ὁ Ἰσκιος τοῦ πουλιοῦ ὡσάν τό φάρι στό νερό γλιστράει
στό πράσινο τοῦ λιβαδιοῦ κι ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ μέ φύλλα πλακο-
στρώνει τό κόκκινο τό χῶμα τό μεσημεριάτικο, ἔχ εἶμαι ὁ Ἰσκιος,
εἶμαι τό πουλί, ὁ ἥλιος καί τό φύλλο, τό πράσινο νερό καί τό
λιβάδι.

'Αντρέ Σουαρές (André Suarès). 'Από τό "Ἴδου ὁ ἄνθρωπος".
Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΟΣ ΟΛΟΥ

'Εάν ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου τό πνεῦμα εἶναι καλλιεργημένον, φθάσῃ εἰς τήν γνῶσιν ἑαυτοῦ, τοῦτο κατορθώνει μόνον καί μόνον διότι ἔμαθε νά θεωρῇ ἑαυτόν ὡς μέρος ἑνός ὅλου καί νά συνέχῃται μέ ἄλλα μέρη τοῦ αὐτοῦ ὅλου.

'Εδουάρδος φόν Φοῖχτερσλέβεν (Eduard von Feuchtersleben, 1806 - 1849). 'Από τήν "Ἑγιεινή τῆς ψυχῆς". Μετάφρ. Ζ.

ΕΝΤΑΣΗ ΖΩΗΣ

'Όσο πιά πολύ ταυτίζεται ἡ ζωὴ τοῦ ἐγώ μέ τή ζωὴ τοῦ μή ἐγώ τόσο πιά ἔντονα ζοῦμε.

'Αμπντούλ Χαντί. 'Από τό ἄρθρο "Ἡ παγκοσμιότητα στό 'Ισλάμ" Βλ. γαλλικό περιοδικό Τό πέπλο τῆς 'Ισιδας (Le voile d'Isis), Γενάρης 1934. Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

ΑΛΟΙΜΟΝΟ ΜΑΣ

Θάρθουν πάλι χρόνοι καί καιροί.

"Ω ναί, τύμαθα τώρα, τό γνωρίζω.

Πού τᾶ τριαντάφυλλα θά μπουμπουκιάζουν
ὀλοχρονίς. Πού τό φεγγάρι πάντα ὀλόγιμο
θά κολυμπᾷ στίς λιμνοθάλασσες.

Τ' ἀηδόνι δέν θά σταματᾷ τίς καντσονέττες του.

'Όσοι ἐχθροί, θά περπατοῦν χέρι μέ χέρι.

Θάρθουν πάλι χρόνοι καί καιροί.

Τό γράφουν τ' ἄστρα. Μιά φωνή τό κρᾶζει
μέσα μου. Τό τραγουδᾷ τ' ἀγέρι στά πλατάνια.

Θάρθουν σάν εὐλογία. Σάν τ' Οὐρανοῦ
τό μάννα. Τρέξε κόσμε νά προφθάσῃς.

Γιατί ἀλοίμονό μας ἄν δέν ἔλθουν.

Ζοῦμε σέ πυρετόν ἀφανισμοῦ.

'Ο κόσμος ἔγινε στρατόπεδο πολέμου.

'Αλοίμονό μας ἄν δέν ἔλθουν.

"Ἀνθρωπος δέν θά μείνῃ γιά νά κλάψῃ
τόν ἄνθρωπο, τόν ἀδελφό του.

Τό φάντασμα μονάχα τῆς καταστροφῆς
θά τριγυρνᾷ καγχάζοντας μέσ στά συντρίμια.

Διονύσης Κουλεντιανός. 'Από τίς "Δοξαριές" (Πειραιεύς, 1962).

ΔΡΟΣΟΣΤΑΛΙΔΑ ΚΑΙ ΛΙΜΝΗ

"Εσθ εἶσαι ἢ μεγάλη τῆς δροσιᾶς σταλαγματιά κάτω ἀπ' τὸ φύλλο τοῦ λωτοῦ κι ἐγὼ ἢ πιό μικρὴ στήν πάνω τῆ μεριά τοῦ φύλλου" λέει στή λίμνη ἢ δροσοσταλίδα.

P. Ταγκόρ. 'Από τά "Διαβατάρικα πουλιά". Δεύτερη ἀπόδ. Δ. Θεοδωρίδη.

Η ΠΡΟΑΙΩΝΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΚΑΙ Η ΜΠΑΓΚΑΒΑΝΤ ΓΚΙΤΑ.

συνέχεια ἀπό τὸ προηγούμενο Δελτίο καὶ τέλος

Πρέπει τώρα νά ἐξετάσουμε τὰ ἠθικά συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπό τὴν προαιώνια φιλοσοφία. "Ἡ ἀλήθεια, λέει ὁ "Ἅγιος Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτος, εἶναι ὁ τελικός σκοπός γιὰ ὄλο τὸ σύμπαν καὶ ἡ μυστικὴ θεώρηση τῆς ἀλήθειας εἶναι ἡ κύρια ἀσχολία τῆς σοφίας. Οἱ ἠθικές ἀρετές, λέει κάπου ἄλλου, ἐνήκουνε στή μυστικὴ θεώρηση, ἔχει ἴσως οὐσιαστικά, μὰ σάν ἀναγκαία προδιάθεση". Μ' ἄλλα λόγια ἡ ἀρετὴ δέν εἶναι ὁ σκοπός, εἶναι τὸ μέσο τὸ ἀπαραίτητο γιὰ τὴ γνώση τῆς θεϊκῆς πραγματικότητος. Ὁ Σανκᾶρα, ὁ μεγαλύτερος Ἰνδὸς σχολιαστὴς τῆς Γκιτά, τὴν ἴδια θεωρίαν ὑποστηρίζει. Ἡ σωστὴ δράση εἶναι ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ στή γνώση. Γιατί ἐξαγνίζει τὴν ψυχὴ. Καὶ μόνο ψυχὴ ἐξαγνισμένη ἀπὸ τὴν ἐγωπάθειαν μπορεῖ μὲ τὴν ἐνόραση νά νιώσει τὸ Θεϊκὸ Βυθό.

Στὴν αὐταπάρνηση, σύμφωνα μὲ τὴ Γκιτά, μπορεῖ νά φτάσει ὁ ἄνθρωπος καλλιεργώντας δύο ἀρετές πού ὄλες τίς ἀρετές τίς περιέχουνε. Οἱ δύο αὐτές ἀρετές εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀπροσκολλησία. Ἡ δεύτηρη εἶναι τὸ ἴδιο πράμα μὲ κείνη τὴν ἄγια τὴν ἀδιαφορίαν πού τὴ σημασία της ἐπίμονα, ἀκούραστα τὴν τονίζει ὁ "Ἅγιος Φραγκίσκος τῶν Σάλεων"¹. "Ὅποιος τὴν κάθε του πράξη τὴν ἀνάγει στό Θεό" γράφει ὁ Καμύ (Camus) συνοφίζοντας τοῦ δασκάλου του τὴ διδασκαλία, "καὶ δέν ἔχει ἄλλο σκοπὸ ἀπὸ τὴ δόξα Του, θά βρεῖ τὴ γαλήνη παντοῦ, ἀκόμα καὶ στήν πιό μεγάλη ταραχὴ". Ὅσο τὴν καλλιεργοῦμε αὐτὴ τὴν ἄγια τὴν ἀδιαφορίαν γιὰ τοὺς καρπούς τῆς πράξης, "καμιὰ θεμιτὴ ἀσχολία δέ μᾶς χωρίζει ἀπ' τὸ Θεό, ἴσα ἴσα μπορεῖ νά γίνεи μέσο γιὰ τελειότερη ἔνωση". Ἐδῶ ἢ λέξη

1. Σημ. μετ. Ἅγιος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (1567-1622), ἐπίσκοπος τῆς Γενεύης, συγγραφέας τοῦ ἔργου "Φιλοθέα ἢ εἰσαγωγή στήν εὐλαβικὴ ζωὴ" (1608) καὶ ἄλλων βιβλίων.

2. Σημ. μετ. Γάλλος ἐπίσκοπος (1584-1652), φίλος τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῶν Σάλεων.

"θεμιτή" δίνει έναν απαραίτητο προσδιορισμό σε μία διδασκαλία που χωρίς αυτόν θα ξμενε ασυμπλήρωτη και θα μπορούσε να γίνει και επίφοβη. Μερικές πράξεις από τη φύση τους είναι κακές ή δέν είναι σκόπιμες. Και τό βασικό τους τό χαρακτήρα καμιά καλή πρόθεση δέ θα τόν αλλάξει, καμιά συνειδητή προσφορά τους στό Θεό, καμιά άπάρνηση τών καρπών. Ή άγια άδιαφορία είναι απαραίτητο να διδαχτεί συνδυασμένη με μία σειρά έντολές που ν' άπαγορεύουνε τά έγκλήματα, μά και με μία ξεκάθαρη αντίληψη κεινού που στό'Οχταπλό τό Μονοπάτι του Βούδδα ονομάζεται Σωστή διαγωγή. Για τό βουδδιστή λοιπόν ή σωστή διαγωγή είναι ασυμβίβαστη με τά όπλα τά θανατερά και με τά μεθυστικά πιοτά που φτιάχνουν οί άνθρωποι. Για τό χριστιανό του μεσαιώνα είναι ασυμβίβαστη ή σωστή διαγωγή με τούς τόκους και με τά μονοπώλια που ύστερα από τότες θεωρηθήκανε δουλειές καλές και νόμιμες. Ο Τζών Γούλμαν (John Woolman), ό άμερικάνος ό κουάκερος, είναι παράδειγμα διαφωτιστικό για τόν τρόπο που μπορεί να ζήσει ό άνθρωπος μέσα στον κόσμο άπόλυτα άδέσμευτος από κάθε προσκόλληση και ζωντανά νιώθοντας πάντα τίς άπαιτήσεις της σωστής διαγωγής. Μ' όλο που θα τόν σύμφερνε και θα ήτανε κι όλότελα νόμιμο να πουλάει στους πελάτες του μαγαζιού του ζάχαρη και ρούμι από τίς Δυτικές Ίνδιες, δέν τόκανε. Γιατί αυτά τά πράματα ήτανε προϊόντα της σκληρής δουλειάς τών σκλάβων. Έτσι κι όταν ήτανε στην Άγγλία ό Γούλμαν, και νόμιμο θα ήτανε και βολικό να ταξιιδεύει με ταχυδρομικό άμάξι. Κι όμως προτιμούσε να πάει με τά πόδια. Γιατί; Γιατί ή εύκολία της γλήγορης μεταφοράς είχε αντίτιμο τη μεγάλη τήν άπανθρωπιά για τ' άλογα, καθώς και τούς φριχτούς τούς όρους της εργασίας των άμαξάδων. Για τό Γούλμαν ένα τέτοιο σύστημα μεταφοράς ήταν από τη φύση του άνεπιθύμητο, όσο κι άν ήταν αυτός άδέσμευτος από προσκόλλήσεις. Φορτωνότανε, λοιπόν στον ώμο του τό σάκκο του και περπάταγε.

Στίς προηγούμενες σελίδες προσπάθησα να δείξω πώς ή προαιώνια φιλοσοφία και τά ήθικά της συμπεράσματα αποτελούν έναν άνώτερο κοινό συντελεστή, που ύπάρχει σ' όλες τίς μεγάλες θρησκείες του κόσμου. Ή ανάγκη να διακηρύξουμε τούτη τήν αλήθεια ποτέ δέ στάθηκε τόσο έπιταχτική όσο είναι σήμερα. Ή ειρήνη ποτέ δέ θα είναι σταθερή, άν δέν παραδεχτούν, πριν να παραδεχτούν οί άνθρωποι μία φιλοσοφία για τη ζωή πιο συνταιριασμένη με τά γεγονότα τά κοσμολογικά και τά ψυχολογικά από τήν παράλογη τήν είδωλοατρεία του ένθινισμού κι από κείνη τη ρεκλαμαρισμένη τήν πίστη στην Πρόοδο που με πίστη στην Αποκάλυψη μοιάζει. Από τήν πίστη σε κείνη τήν πρόοδο που όδηγεϊ σε μία μηχανοποιημένη Νέα Ίερονσαλήμ. Όλα τά στοιχεϊα της προαιώνιας φιλοσοφίας βρίσκονται, όπως είδαμε, σ' όλες τίς παραδοσιακές θρησκείες. Μά στίς συνθήκες τίς τωρινές δέν ύπάρχει ή παραμικρή πιθανότητα να γί -

νει απ'όλο τόν κόσμο δεχτή ή μιά παραδοσιακή θρησκεία ή ή άλλη. Οί Ευρωπαίοι και οί Αμερικάνοι δέ θά δοῦν κανένα λόγο νά γίνουσι όπαδοί του Ινδουισμού ή του βουδδισμού. Καί δέν περιμένουμε ν'απαρνηθούσι οί λαοί τής Ασίας τίς δικές τους τίς παραδόσεις και νά δεχτούσι τόν χριστιανισμό πού πολλές φορές ανυστερόβουλα τούς τόν διδάσκουν οί αποικιοκράτες πού τετρακόσια χρόνια και παραπάνω τούς χτυπάνε συνέχεια, τούς έκμεταλλεύονται και τούς καταπιέζουν και πού τώρα γυρεύουσι νά συμπληρώσουσι τόν έργο τής καταστροφής εκπαιδεύοντάς τους. Μά τόν εϋτύχημα είναι πως υπάρχει σ'όλες τίς θρησκείες ο ανώτερος κοινός συντελεστής, ή προαιώνια φιλοσοφία, πού παντού και πάντα στάθηκε τόν μεταφυσικό σύστημα των προφητών, των αγίων και των σοφών. Είναι απόλυτα μορετό νά μείνουσι οί άνθρωποι καλοί χριστιανοί, καλοί Ινδουιστές, καλοί βουδδιστές, καλοί μουσουλμάνοι, κι όμως νά τούς ενώνη ή όμοφωνία τους στις διδασκαλίες τής προαιώνιας φιλοσοφίας.

Η Μπαγκαβάντ Γκιτά είναι ίσως ή πιό συστηματική έερογραφική διατύπωση τής προαιώνιας φιλοσοφίας. Σ'έναν κόσμο πού βρίσκεται σέ πόλεμο, σ'έναν κόσμο πού έπειδή του λείπουσι οί απαραίτητες οί διανοητικές και πνευματικές προϋποθέσεις τής ειρήνης, τόν μόνο πού μορεσει νά έλπίζει είναι μέ μπαλώματα νά φτιάξει κάποιας λογής άβέβαιη ένοπλη άνακωχή, ή Μπαγκαβάντ Γκιτά δείχνει σταθερά, καθαρά, άλάθευτα τόν δρόμο τόν μοναδικό του γλιτωμού από τήν άναγκαιότητα τής αυτοκαταστροφής πού αυτός ο ίδιος έχει έπιβάλει στον έαυτό του. (Τέλος).

Aldous Huxley, όνομαστός σύγχρονός μας άγγλος λογοτέχνης και κριτικός. Από τήν εισαγωγή του στής Μπαγκαβάντ Γκιτά τήν άγγλική μετάφραση πού γράφτηκε από τόν διαλεχτό τόν μυθιστοριογράφο τόν Christopher Isherwood κι από τόν δάσκαλό του τόν Swami Prabhavananda.

Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οικονόμου

ΠΛΗΘΟΣ ΜΟΡΦΕΣ

Πλήθος έχει τόν θεϊόν μορφές και πολλά
οί θεοί κάνουνε πράματ' ανέλπιστα.

Εϋριπίδης. 'Από τίς "Βάκχες" (από τήν έξοδο)
Μετάφρ. Θρασ. Σταύρου
(βλ. "Εϋριπίδης", εκδόσεις "Αλφα" Ι. Μ. Σκαζίκη, 'Αθήναι).

ΑΝΑΤΟΛΗ, ΔΥΣΗ, ΝΟΤΟΣ, ΒΟΡΡΑΣ

Βλογημένη ή ροδάτη 'Ανατολή, ή μεγάλη μας
άρχόντισσα μητέρα, πού γεννάει τό Λόγο,
γυμνό και καταστρόγγυλο, ὄλο φῶς σάν ἥλιο.
Βλογημένη ή φλογάτη Δύση πού τόν δέχεται
καί τόν οὐρμάζει μέσ στό σπλάχνο της σά σπόρο.
Βλογημένος ὁ Νότος ὁ ζεστός μέ τ' ἄγρια,
σγουρά, μελαχρινά κεφάλια τῶν ἀνθρώπων.
Βλογημένος ἄς εἶναι κι ὁ Βορράς μέ τ' ἄκουρα
ξανθά μαλλιά και τ' ἀψηλά φλογάτα τζάκια.

Ν. Καζαντζάκης. 'Από τήν τραγωδία "Χριστός"
Βλ. "Θέατρο" τόμ. Β' (Τραγωδίες μέ βυζαντινά θέματα) σελ. 70-71)

ΔΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗ

Θά εἶναι ἀδύνατο νά πραγματοποιηθεῖ τό εὐρωπαϊκό ἐθνικιστικό ἰδεῶδες, τό δικαίωμα κάθε ἔθνους νά ἐκλέξει γιά τόν ἑαυτό του τήν κυβερνητική μορφή πού τοῦ ἀρέσει και νά ζεῖ τή ζωή του, ὅσο τά εὐρωπαϊκά ἔθνη θά ἔχουν ἢ θά ἐπιθυμοῦν νά ἔχουν χτήσεις στήν 'Ασία. 'Εκεῖνο πού πρέπει νά ἐξασφαλίσουμε εἶναι ἡ συνεργασία τῆς Δύσης και τῆς 'Ανατολῆς γιά κοινά τέλη ὄχι μέ τήν ὑποδούλωση τῆς μιᾶς στήν ἄλλη οὔτε μέ τή διηνεκῆ ἀπομάκρυνσή τους.

'Η Εὐρώπη δέν θά μπορέσει νά ξεπληρώσει τό χρέος της και μέ ὠφελιμότερο γιά τόν ἑαυτό της τρόπο, παρά ζητώντας νά συνεργασθεῖ μέ τήν 'Ασία σέ ὅλες τίς περιπέτειες τοῦ πνεύματος πού θά θελήσει νά ριχτεῖ. 'Η ἀλήθεια εἶναι πώς ἔτσι θ' ἀναλάβει τήν δύσκολη ὑποχρέωση νά καταρῖψει τήν παλαιά πίστη πού ἀποδίδει στήν Δύση τήν ἀποστολή νά ἐκπολιτίσει τήν 'Ανατολή.

'Ανάντα Κοομαρασβάμυ (Ananda Coomaraswamy). 'Από τό βιβλίο του "Ὁ χορός τοῦ Σίβα". Μετ. Κ. Μπ.

ΤΑ ΧΑΛΙΚΙΑ

Σέ τοῦτο τ' ἀκρογιάλι τό μικρό τοῦ Κόσμου μας
τά κύματα τά παιγνιδιάρικα τῆς ζωῆς
χαῖδεύουνε, παιδεύουν και φιλοῦν
χωρίς προτίμηση, χωρίς ἐξαίρεση,
τά κίτρινα, τά μαύρα,
τά κόκκινα και τ' ἄσπρα τά χαλίκια.

Δημ. Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ. 17).

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν "Ακμπαρ¹ πήγα νά προσευχηθῶ στό τζά-
μί τῆς "Αγρας. Μά οἱ κολόνες κάτω ἀπό τῶν τρουλλῶν τίς ἀψίδες
μοιάζουν μέ σειρές ἀπό προσκυνητές πού μέ πέτρινες νταντέλες ἔ-
χοντας τό κεφάλι σκεπασμένο περπατοῦν καί μουρμουρίζουν καί στά
γόνατα δέν πέφτουν.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν "Ακμπαρ πήγα νά προσευχηθῶ στῶν
βραχμάνων τό ναό. Μά ἀπό τοὺς γειτονικούς βωμούς ἔβγαине μιὰ
μυρουδιά πού μ' ἔπνιγε. Παραήταν οἱ θεότητες πολλές. Κούναγε τήν
προβοσκίδα του ὁ Γκανέσας κι ἄπλωνεν ὁ Σίβας τόσα μπράτσα πού
φοβήθηκα μήν πάει καί μ' ἀρπάξουν πρὶν τήν προσευχή μου στό θεό
ν' ἀποτελειώσω.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν "Ακμπαρ πήγα νά προσευχηθῶ στοὺς
παρσιστές ἀνάμεσα. Μά θαρροῦσες ὀλοένα πῶς θέ νάσβηνε ἡ φωτιά
ἡ ἀγιασμένη. Καί μέ τύλιξεν ὁ Ἰσκίος τοῦ "Αχριμάν ὁ γιγαντένι-
ος, καί οἱ Γιατού, πού εἶν' τό κορμί τους ὁμοῖο μέ τῆς νυχτερί-
δας, ἀνατρίχιαζαν τριγύρω μου καί βγάναν ἕναν ἦχο σά νά σάλευαν
πτεροῦγες βελουδένιες.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν "Ακμπαρ πήγα νά προσευχηθῶ στήν
καθολική τήν ἐκκλησιά τῶν πορτογάλων καλογέρων. "Ὅμως οἱ καμ-
πάνες στείλαν ἀπό τό καμπαναριό τή μουσική τους πρὸς τ' ἀπάνου
κι ἔξω βγῆκα γιά νά δῶ ποιά νάταν τάχα κεῖνα τά χαλκωματένια
χελιδόνια πού τόν ἦχο τοῦτο βγάνανε πετώντας στό γαλάζιον οὐ-
ρανό.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν "Ακμπαρ πήγα νά προσευχηθῶ μέσ
στῶν ἐβραίων τή συναγωγή. "Ὅταν ὅμως τήν Τορά² μοῦ δεῖξαν, τό-
σα γράμματα ἀνιγματικά διαβάσανε τά μάτια μου πού ἤμουνα σάν
ἄνθρωπος χαμένος μέσα σέ χιλιόχρονο ρουμάνι. Κι ἅμα βρέθηκα
μπροστά στό ἀνίγμα πού δίνουν οἱ κοσμογονίες πισωδρόμησα.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν "Ακμπαρ κάθισα μέσ στῆς ψυχῆς μου
τόν ἐσώτερο ναό. Πού δέν ἔχει μήτε βίβλο μήτε καί κολόνες. Πού
δέν ἔχει ἀγάλματα μήτε καί φωτιά ἀγιασμένη, μήτε κι ἀρμονία ἀ-
πό καμπάνες. Πού παράθυρο ἀνοιγμένο πρὸς τόν κόσμον τῶν ἀνθρώ-
πων δέν ὑπάρχει. Κι ὅμως τῆς ἀλήθειας τό καθάριο φῶς μέ φώτισε.

Μωρίς Μάγκρο (Mawrice Magre). "Τό βιβλίον τῶν μισόκλειστων λω-
τῶν"

Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου

1. Ὁ αὐτοκράτορας ὁ "Ακμπαρ πήγαине κ' ἔκανε τήν προσευχή του
καί σέ ἐκκλησιά καί σέ τζαμί καί σέ ναό. Γύρῃφε νά ἐνώσει τίς
θηρηκεῖες καί πίστευε πῶς ὁ ἀληθινός Θεός εἶναι μέσα μας.
2. Σημ. μεταφρ. Τήν Πεντάτευχο.

Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΟΙ

συνέχεια από τό προηγούμενο Δελτίο

'Αφοῦ ὅμως εἶπαμε ὅ,τι μπορούσαμε νά πούμε γιά τό Θεό, εἶναι φυσικό νά σᾶς κρατεῖ ὁ τίτλος τῆς ὀμιλίας μου στήν προσδοκία ν' ἀκούσετε καί γιά τούς Θεούς.

Γιά νά ἱκανοποιήσω τήν προσδοκία σας θ' ἀρχίσω μέ μιά φράση τοῦ κατὰ 'Ιωάννην Εὐαγγελίου κεφ. ι' ἐδ. 34: "Οὐκ ἐστί γεγραμ - μένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγώ εἶπα, θεοί ἐστέ;".

"Ἐτσι λοιπόν, ὁ ἐβραϊκός νόμος, πού ἐπικυρώνεται καί ἀπό τόν ἄνθρωπο-Θεό Χριστό, λέει ὅτι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε θεοί, θεοί "ἐν δυνάμει" βέβαια, ὄντα δηλαδή προορισμένα νά καταλήξουμε νά γίνουμε θεοί μέ τήν ἐξελικτική πορεία μας, πού δέν σταματᾶ ποτέ.

"Ἄν ρίξουμε μιά σύντομη ἐρευνητική ματιά στίς δύο ἐξαιρετικά ἀξιοπρόσεχτες πηλαυό-ατες θρησκείες, τήν 'Ινδική καί τήν 'Αρχαία 'Ελληνική, πού ἡ ὁμοιότητά τους κάνει πραγματική κατάπληξη, θά ἰδοῦμε ὅτι καί οἱ δύο παραδέχονται τήν ὕπαρξη ἑνός Θεοῦ" Πατρός πάντων, ἀνδρῶν τε θεῶν τε" καί μιᾶς ὀλόκληρης σειρᾶς ἄλλων θεῶν διαφόρων κατηγοριῶν καί τάξεων, σειρᾶς πού καταλήγει στούς ἡμί-θεους καί στούς ἥρωες. Τοποθετοῦν δηλαδή αὐτές οἱ θρησκείες ὅλα τά θεῖα ὄντα, πού τήν ὕπαρξή τους τήν παραδέχονται, σέ μιά κλί-μακα. Στό φηλότερο σκαλοπάτι της στέκει ὁ Θεός, ἐκεῖνος βέβαια ὁ Θεός πού, ὅπως θά ἰδοῦμε παρακάτω, μπορεῖ νά τόν συλλάβει τό πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου μέσης ἐξέλιξης.

Θά κάμουμε στό τέλος μιά συντομώτατη σύγκριση τῶν δύο αὐτῶν θρησκειῶν πού ἡ μισαλλοδοξία καί ὁ ἄφταστος φανατισμός τῶν λει-τουργῶν τῆς θρησκείας τοῦ κατ' ἐξοχήν Θεοῦ τῆς ἀγάπης τίς ὄνο-μάζει εἰδωλολατρικές. 'Ἐμεῖς ὅμως ἀπό ὅσα θά λεχθῶν παρακάτω θά μπορέσουμε νά σχηματίσουμε ὁ καθένας μας μιά ξεκάθαρη ἰδέα γιά τήν ἀξία τους.

Πρέπει ἀκόμα νά προστεθῇ ὅτι ἐκτός ἀπ' αὐτές τίς δύο θρησκεί-ες καί ἡ θρησκεία τῶν 'Αρχαίων Αἰγυπτίων, καί ἡ Δρυϊδική καί ἡ θρησκεία τῶν 'Ιθαγενῶν τῆς 'Αμερικῆς εἶχαν ἐντελῶς ἡ περίπου τήν ἴδια σύνθεση.

'Αλλά καί ἡ 'Ιουδαϊκή θρησκεία ὅπως καί ἡ Χριστιανική ἔχουν κι αὐτές κρυμμένους τούς πολλούς θεούς τους, πού δέν τούς ὄνο-μάζουν βέβαια "θεούς" τούς δίνουν ὅμως θεῖες ιδιότητες.

Εἶχαμε πολλές φορές τήν εὐκαιρία νά πούμε ὅτι ὁ ἐσωτερισμός ὅλων τῶν θρησκειῶν εἶναι ὁ ἴδιος. Δέν εἶναι λοιπόν δυνατό νά ἔ-χει ἡ ἐσωτερική διδασκαλία τῶν θρησκειῶν κατευθύνσεις διαφορε-τικές σ' αὐτό τό τόσο βασικό ζήτημα τῆς θείας ἱεραρχίας πού Κεφα-λή της εἶναι ἡ Αἰώνια Μονάδα, ὁ Δημιουργός Λόγος.

Καί τώρα ἄς ἐξετάσουμε τί λέει γιά τό ἴδιο αὐτό ζήτημα ἡ θε-οσοφία.

Λοιπόν, σύμφωνα με τις απόψεις της, τό έργο τοῦ Μοναδικοῦ τρισυπόστατου Κοσμικοῦ Λόγου ἀπλώνεται σ' ὀλόκληρο τό Σύμπαν μέ βάση ἕνα Μεγάλο σχέδιο προκαθορισμένο στήν κάθε του λεπτομέρεια. Τό σχέδιο αὐτό εἶναι ἡ ἐξέλιξη.

Σύμφωνα μέ τό μεγαλειῶδες αὐτό σχέδιο γίνεται μιά ἀδιάκοπη ἐξέλιξη τοῦ Σύμπαντος κατά σφαῖρες καί τήν ἐξέλιξη αὐτή τή βο- ηθοῦν καί τήν κατευθύνουν ἑπτά ἐνσωματώσεις τῆς θείας φύσης τοῦ Δημιουργοῦ Λόγου πού ὀνομάζονται "Οἱ ἑπτά Πλανητικοί Κοσμι- κοί Λόγοι".

Ὅλα τά ἄστρα τοῦ Σύμπαντος, πού εἶναι κέντρα μεγάλων συ- στημάτων ἐξέλιξης, ἀνήκουνε στόν ἕναν ἢ στόν ἄλλον ἀπό τούς ἑ- πτά Πλανητικούς Κοσμικούς Λόγους καί εἶναι μ' ἕναν κάποιο τρέ- πο ἐκφράσεις τῆς ζωῆς τους, ὅπως ἀκριβῶς καί οἱ ἑπτά Πλανητι- κοί Κοσμικοί Λόγοι εἶναι ἐκφράσεις τῆς Ζωῆς τοῦ Μοναδικοῦ Κο- σμικοῦ Λόγου.

Μιά ἀπό τίς σφαῖρες ἐξέλιξης τοῦ Σύμπαντος εἶναι καί ἡ σφαί- ρα τοῦ δικοῦ μας Πλανητικοῦ συστήματος, σφαῖρα πού κέντρο της εἶναι τό κέντρο τοῦ Ἡλίου καί ἡ ἀχτίνα της φτάνει ὡς τόν πιό ἀπομακρυσμένο ἄγνωστο πλανήτη πού δέν ἔχει ἀκόμα ἀνακαλυφθῆ.

Μέσα λοιπόν στή λαμπρότητα τῆς Παγκόσμιας Ζωῆς ὑπάρχει καί ὁ δικός μας Πλανητικός Κοσμικός Λόγος, ἡ Πνευματική ἐκείνη ὄν- τότητα πού εἶναι ἄρχοντας καί κύριος τοῦ δικοῦ μας Πλανητικοῦ Συστήματος ἐξέλιξης, τοῦ Ἡλιακοῦ, ὁ Ἡλιακός Λόγος.

Ποιός μπορεῖ νά μᾶς πῆ ποιός εἶναι ὁ εἰδικός σκοπός πού ἐ- πιδιῶκει μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ Συστήματός του ὁ Ἡλιακός Λόγος ; Ἐνα πράγμα μόνο εἶναι βέβαιο, ὅτι γιά μᾶς τούς ἀνθρώπους αὐ- τός εἶναι ὁ Θεός, τό τελευταῖο ὄριο ὄλων μας τῶν σκέψεων καί τῆς φαντασίας μας, ὁ μόνος Θεός πού μπορούμε νά ἀντιληφθοῦμε, γιὰτί ἐκεῖνος εἴμασθε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καί ὄχι ἄλλος.

Χωρίς τή σκέψη Του δέ θά μπορούσαμε νά σκεφθοῦμε, χωρίς τήν ἀγάπη Του δέ θά μπορούσαμε ν' ἀγαποῦμε, χωρίς τή ζωή Του δέ θά μπορούσαμε νά ζοῦμε. Οἱ ἀτομικότητές μας εἶναι μικρά κομμάτι- κια ὀλόκληρης τῆς δικῆς Του ἀτομικότητας, κύκλοι στήν πλατειά σφαῖρα τοῦ Εἴναι Του. Τό πεδίο τῆς ἐνέργειάς Του εἶναι ἡ σφαί- ρα πού περιγράψαμε παραπάνω, πού τό κέντρο της εἶναι στό κέν- τρο τοῦ Ἡλίου.

Στό ἐσωτερικό αὐτῆς τῆς σφαίρας, στό χῶρο πού λάμπει, ἀνα- πτύσσει τή δράση Του ὁ Ἡλιακός Λόγος μέ τό νά ὑποχρεώνει ἀδιά- κοπα τό Σύστημά Του νά ξεσκεπάζει ὄλο καί περισσότερο τή θαν- μάσια φύση Του καί περιμένει ὑπομονετικά τή μεγάλη μέρα πού ὄ- λη ἡ ζωή τοῦ Συστήματός Του, πού προέρχεται ἀπ' αὐτόν τόν ἴδιο, θά ξαναγυρίσει σ' αὐτόν ἔχοντας συνείδηση τῆς δόξας Του πού θά ἔχει ξεσκεπασθῆ.

Σύμφωνα μέ τό άποκρυφιστικό άξιώμα " 'Ως έν τοῖς "Άνω οὐτω καί έν τοῖς Κάτω" ό 'Ηλιακός Λόγος εἶναι καί αυτός τρισυπόστα - τος ὅπως καί ό Μοναδικός Κοσμικός Λόγος, τῆς ζωῆς τοῦ 'Οποίου εἶναι μιά έκδήλωση.

Οἱ Θεοί ὄλων τῶν 'Αρχαίων θρησκειῶν, ὅπως τῆς 'Ινδικῆς, τῆς Αἰγυπτιακῆς, τῆς Ζωροαστρικῆς, τῆς Μιθραϊκῆς, τῆς 'Αρχαίας 'Ελ - ληνικῆς, ἦταν ὅλοι 'Ηλιακοί θεοί, ἦταν δηλαδή γιά ὄλες ἡ ἴδια μεγάλη πνευματική ὄντότητα πού παρουσιάζονταν από τήν ἐξωτερική διδασκαλία τῆς κάθε θρησκείας μέ διαφορετική μορφή καί διαφορε - τικό ὄνομα. Τόν ἴδιο 'Ηλιακό θεό λατρεύουν, χωρίς βέβαια νά τό ξέρουν, καί οἱ ὀπαδοί ὄλων τῶν σημερινῶν θρησκειῶν, καί ἀπ' αὐ - τές δέν ἐξαιροῦμε βέβαια οὔτε τήν ἐβραϊκή μέ τό σκληρό καί ἄ - τεγκτο 'Ιεχωβά οὔτε τή χριστιανική μέ τόν γλυκύ καί ἀπειροεῦ - σπλαχνο Τρισυπόστατο Θεό.

" 'Ως έν τοῖς ἄνω οὐτω καί έν τοῖς κάτω ".

"Ὅπως τό ἔργο τοῦ Μοναδικοῦ Λόγου τό βοηθοῦν οἱ ἐπτά Πλανη - τικοί Κοσμικοί Λόγοι, ἔτσι καί τό ἔργο τοῦ δικοῦ μας Πλανητικοῦ Κοσμικοῦ Λόγου, τοῦ 'Ηλιακοῦ Λόγου, τό βοηθοῦν ἐπτά πνευματικά ὄντα πού ἀποτελοῦν ἐκφράσεις τῆς φύσης Του, ἐπτά ἄς τά εἰποῦμε κανάλια τῆς ἀνεξάντλητης ζωῆς Του. 'Η ἀπόκρυφη φιλοσοφία ὀνομά - ζει τίς ἐπτά αυτές ὄντότητες "Οἱ 'Επτά Πλανητικοί Λόγοι". 'Ο 'Ιν - δουϊσμός τοῦς ὀνομάζει "Οἱ 'Επτά Κύριοι τῶν Πλασμάτων", ό Ζωρο - αστρισμός "Οἱ 'Επτά 'Αμέσχα Σπέντας" ('Αθάνατα ἄγια ὄντα) καί στίς 'Εβραϊκές καί Χριστιανικές παραδόσεις εἶναι "Τά 'Επτά Πνεύ - ματα πρό τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ". Στή χριστιανική θρησκεία μας βλέ - πουμε τά ἐπτά ὄντα νά παρουσιάζονται στό ὄραμα τοῦ 'Ιωάννη τοῦ Ἐθαγγελιστοῦ, πού μέ βάση αὐτό ἔγραφε τήν 'Αποκάλυψη, ὅπου δια - βάζουμε: "καί ἐπτά λαμπάδες πυρός καιόμεναι πρό τοῦ θρόνου, εἰ - σί τά ἐπτά πνεύματα τοῦ Θεοῦ (Κεφ. Δ' ἐδ. 5).

Τά ὄνόματα τῶν ἐπτά αὐτῶν πνευμάτων ἔχουν ὄλα τήν 'Εβραϊκή κατάληξη -ηλ, πού σημαίνει Θεός, καί εἶναι τά ἀκόλουθα: Μιχαήλ - ἡ Δύναμις τοῦ Θεοῦ, Γαβριήλ - ἡ παντογνώσια τοῦ Θεοῦ, Ραφαήλ - ἡ θεραπευτική Δύναμη τοῦ Θεοῦ, Ζαδικιήλ - ἡ καλοκαγαθία τοῦ Θεοῦ, Χαμιήλ καί 'Ιωφιήλ, πού δέ μπόρεσα νά βρῶ τή σημασία τους.

Οἱ ἐπτά αυτές ὄντότητες οἱ πνευματικές κανονίζουν καί διευ - θύνουν τό καθετί πού γίνεται μέσα στά ὄρια τοῦ Πλανητικοῦ μας συστήματος καί διευθύνουν τήν ἐξέλιξη στόν κάθε Πλανήτη.

'Επίτός ἀπό τοῦς ἐπτά Πλανητικούς Λόγους τοῦ Πλανητικοῦ μας συστήματος ὑπάρχει μιά ὀλόκληρη ἱεραρχία κατώτερων πνευματικῶν ὄντοτήτων πού ἔργο τους εἶναι ἡ πρόοδος τῆς ἐκτέλεσης τοῦ Μεγάλ - ου Σχεδίου τοῦ Δημιουργοῦ Λόγου.

(Συνεχίζεται)

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΗ ΓΑΛΑΤΙΑ

ΟΙ ΔΡΥΪΔΕΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥΣ

Τῆ διδασκαλία τὴν ἐσωτερικὴν τὴ γνῶρισε καὶ ἡ Γαλατία, ἡ Γαλλία τῆς ἀρχαιότητος. Τῆ γνῶρισε μὲ μιὰ μορφήν πρωτότυπην καὶ ζωμιαλέαν. Κ' ἔβγαλε συμπεράσματα πού ἄλλες χῶρες δὲ μπορέσανε νὰ βγάλουνε.

Τοὺς γαλάτες γιὰ πολὺν καιρὸ ὁ κόσμος ὁ νεώτερος τοὺς ἤξερε μόνο ἀπ' ὅσα γράφανε γι' αὐτοὺς οἱ λατίνοι καὶ οἱ καθολικοὶ πού ἔχοντας συμφέρον νὰ τοὺς μειώσουνε παραποιήσανε τὶς θρησκευτικὰς τοὺς δοξασίας καὶ τοὺς παραστήσανε βάρβαρους καὶ εἰδωλολάτρες. Εἶναι λιγιστὲς οἱ ἀξιόπιστες οἱ μαρτυρίαι οἱ σχετικὲς μὲ τοὺς γαλάτες, μὲ τὴ ζωὴν τοὺς, μὲ τοὺς θεσμοὺς τοὺς καὶ μάλιστα μὲ τὴ θρησκείαν τοὺς. Οἱ δρυΐδες, οἱ πνευματικοὶ τοὺς ἡγέτες, θέλανε νὰ μὴ νοθευτοῦν οἱ θρησκευτικὲς καὶ φιλοσοφικὲς τοὺς ἰδέαι καὶ νὰ μὴν τὶς ὑλοποιήσουν εἰκόνας. Γι' αὐτὸ ἀπαγορεύανε τὶς πλαστικὲς τέχναι, ἀπαγορεύαν ἀκόμα καὶ τὴ διδασκαλίαν τῆ γραφῆς. Κλί μόνο στή μνήμην τῶν βάρδων καὶ τῶν μυημένων ἐμπιστευτήκανε τὶς μεγάλας ἀλήθειαι.

Ἡ πρόοδος πού ἔγινε ἀπ' τὸν περασμένον αἰῶνα στὶς κελτικὰς σπουδὰς² καὶ ἡ δημοσίευσιν τῶν "Τριάδων" καὶ τῶν βαρδικῶν τραγουδιῶν³ συμπληρώνοντας πληροφορίας σκόρπιαι στὰ ἔργα πού γράφανε μερικοὶ φωτισμένοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δώσανε στήν ἐποχὴν μας τὴ δυνατότητα νὰ ἐχτιμήσῃ πῶς σωστά αὐτὸ τό λαὸ τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ δρυΐδικὴ διδασκαλία ἀναστύλωθηκε. Καὶ βρέθηκε σύμφωνη μὲ τὴν ἐσωτερικὴν φιλοσοφίαν τῆς Ἀνατολῆς.

Οἱ δρυΐδες διδάσκανε πῶς τρεῖς εἶναι οἱ πρωταρχικὲς μονάδαι,

---

1. Σημ. μετ. Ἡ ἰδέα πῶς ἡ γραφὴ νοθεύει τὶς βαθιὰς ἰδέαι συγγενεύει μὲ τὸ νόημα τοῦ πλατωνικοῦ μύθου γιὰ τὸν αἰγυπτιακὸ θεὸ Θεῦθ, τὸν ἐφευρέτη τῆς γραφῆς (Φαῖδρ. 274C-275B). Ὁ μύθος αὐτός θέλει νὰ δείξῃ πῶς μόνο ἡ προφορικὴ, ἡ ἄμεση διδασκαλία καλλιιεργεῖ μνήμην ζωντανὴν καὶ ἀξιόπιστην, πνεῦμα πραγματικὰ ἀξιοῦντονα νὰ φωτιστεῖ καὶ νὰ φωτίσῃ. Πῶς ἡ διδασκαλία ἡ γραφὴ ἔχει τὸ ἐλάττωμα νὰ τὸ ἀποκοιμίζει τὸ πνεῦμα, νὰ τὸ συνηθίζει νὰ βασίζεται στὸ γραμμένον.

Λέει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Α' Κορ. γ' 6) πῶς τὸ γράμμα σκοτώνει ("τό γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τό δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ").

2 Βλ. Gatien Arnould "Philosophie gauloise, τόμ. Α'; Henri Martin "Histoire de France" τόμ. Α' Adolphe Pictet "Bibliothèque de Genève" Alfred Dumesnil "Immortalité". Jean Reynaud "L'esprit de la Gaule".

3. Cyfrinach Beirdd "Inys Prydain" ("Τὰ Μυστήρια τῶν βάρδων τοῦ νησιοῦ τῆς Βρεταννίας").

ὁ Θεός, τό Φῶς καί ἡ Ἐλευθερία. Πῶς ἡ ψυχὴ στήν πορεία της τῆ μακρᾶίωνη περνάει ἀπό τρεῖς κύκλους, ἀντίστοιχους μέ τρεῖς διαδοχικές καταστάσεις. Τήν πρώτη της τῆ διαμόρφωση, λέγανε, τήν παίρνει μέσ στήν ἄβυσσο, στό ἀ ν ο ὄ φ ν ("anoufn"). Ἐκεῖ περνάει τῆ ζωική περίοδο τῆς ζωῆς της παραδομένη στά κατώτερα ἔνστιχτα. Ἐπειτα μπαίνει στό ἀ μ π ρ ἔ ν τ ("abred") στόν κύκλο τῶν μεταναστεύσεων, ὅπου βρίσκονται οἱ κόσμοι τῆς δοκιμασίας καί τοῦ ἐξιλασμοῦ. Ἐνας ἀπ' αὐτούς τούς κόσμους εἶναι καί ἡ Γῆ. Πολλές φορές ἐνσαρκώνεται ἡ ψυχὴ στήν ἐπιφάνειά τους καί μέ ἀγῶνα ἀσταμάτητο ἀποδεσμεύεται ἀπό τίς σωματικές ἐπιρροές. Ἐπειτα φτάνει στό γ κ β ὄ ν φ ι ν τ ("gwynfid") στόν κύκλο τῆς εὐδαιμονίας, ὅπου ἀνοίγονται μπροστά της οἱ μαγευτικοί ὀρίζοντες τῆς πνευματικότητας. Ἀκόμα πιό ψηλά ξετυλίγονται τά βάθη τοῦ σ ε ο υ γ κ ἄ ν τ ("ceugant"), τοῦ κύκλου τῆς ἀπεραντοσύνης, πού ὄλους τούς ἄλλους κύκλους τούς κλείνει μέσα του καί πού ἀνήκει μόνο στό Θεό.

Νά τί λέει ἕνα τραγούδι ξακουστό σ' ὅλη τῆ Γαλατία, τό τραγούδι τοῦ βάρδου Ταλιεσίν, τοῦ μυημένου στά δρυϊδικά μυστήρια.

Ζοῦσα τά χρόνια τά πανάρχαια
στό βάθος τῶν μεγάλων ὤκεανῶν.

Δέν εἶμαι μάνας καί πατέρα γέννημα.

Γεννήθηκα ἀπ' τῆς φύσης τίς πρωτόγονες μορφές,

ἀπ' τῆς σημύδας τά κλαριά,

ἀπ' τούς καρπούς τοῦ λόγγου

ἀπ' τοῦ βουνοῦ τά λούλουδα.

Ἐπαιξα μέσ στή νύχτα,

κοιμήθηκα τά χάραμα.

Ὅχεντρα τῆς ἀκρολιμνιάς ἐστάθηκα,

κι ἀητός στά κορφοβούνια,

καί στό ρουμάνι ρῆσος.

Ἀργότερα μέ τῆ σφραγίδα του

μέ σφράγισε ὁ Γκβυῶν

καί τήν ἀθανασία ἀπόκτησα.

Χρόνια καί χρόνια πᾶν ἀπ' τέν καιρό

ὅπου ἤμουνα βοσκός,

χρόνια καί χρόνια πού παράδερχα στή γῆς,

ἄσπου τήν ἀξιοσύνη νά κερδίσω

στήν ἐπιστήμη.

Ντυμένος μέ τά ροῦχα τά ἱερά

τήν κούπα τῆς θυσίας στά χέρια τήνε κράτησα.

Σέ κόσμους ἔζησα ἕκατό,

κουνήθηκα σέ κύκλους ἄλλους τόσους¹.

Σύμφωνα μέ τίς Τ ρ ι ἄ δ ε ς τά ὄντα μήτε παιχνίδια τῆς Μοίρας

1. "Barddas" cad. "Goddeu".

είναι μήτε και κανακάρινα κάποιας Χάρης. Μόνος του ό καθέννας φτιάχνει τό ριζικό του, μόνος του τό χτίζει. Ή γη είναι πεδίο μάχης, όπου ό γενναίος παίρνει τά γαλόνια του.

Αυτή ή ρωμαλέα διδασκαλία έδινε στους γαλάτες ασύγκριτη παληκαριά. Βαδίζανε προς τό θάνατο σά νά πηγαίνανε στό πανηγύρι. Ένώ οί ρωμαίοι πολεμούσανε έχοντας τά κορμιά τους σκεπασμένα μέ μπροϋντζο και μέ σίδερο, οί γαλάτες πολεμούσανε μέ τό στήθος γυμνό. Καμαρώνανε για τίς λαβωματιές τους και τόχανε για ντροπή νά μεταχειριστοϋνε δόλο για νά νικήσουνε τόν έχτρό.

Υστερα από τίς μάχες τά κορμιά τών σκοτωμένων δέν τά περιμαζεύανε. Τά θεωρούσανε ξεσκισμένα περιτυλίγματα.

Στό γαλατικό πάνθεο οί κυρίαρχοι θεοί είναι ό Τευτάτης, ό Έσος και ό Γκβυών. Σ' αυτούς προσωποποιήσανε οί γαλάτες τή Δύναμη, τό Φώς και τό Πνεϋμα. Μά πάνω απ' όλα ύφωνόταν ή ύπερτατη Δύναμη, πού τή λατρεύανε κοντά σέ πέτρες άγιασμένες. Οί δρυϊδες διδάσκανε πώς ένας είναι ό Θεός.

Οί ναοί τής Γαλατίας ήτανε τά δάση της τά βαθύσκιωτα και μεγαλόπρεπα. Για κολόνες είχανε τους άμέτρητους κορμούς τών δέντρων, για θόλο τή φυλλωσιά τους τήν πυκνή, πού οί ήλιαχτίδες τήν τρυπούσανε μέ τίς σαΐτες τους τίς χρωσές και παιχινιδίζοντας πάνω στά μούσκλα χίλια δυό δίχτυα πλέκανε από φώς και σκιά. Τοϋ άγέρα τά βογγητά, τών φύλλων οί ανατριχίλες τόν γεμίζανε μυστήριο κεϊνο τό ναό, τόν πλημμυρίζανε μέ τόνους παράξενους πού κάνανε βαθιά έντύπωση στην ψυχή και τήν προδιαθέτανε στό όνειροπόλημα. Για βωμούς είχαν οί γαλάτες σωρούς πέτρες άπελέκητες. "Κάθε πέτρα πελεκημένη είναι πέτρα μολυσμένη", λέγαν οί δρυϊδες, κεϊνοι οί άύστηροί στοχαστές. Αποστροφή φέρνανε στους γαλάτες τά είδωλα και οί παιδικιστικοί τύποι τής ρωμαϊκής λατρείας. Τά σύμβολα τής γαλατικής θρησκείας ήτανε παρμένα από τή φύση. Τό ιερό τό δέντρο, ή βελανιδιά, ήτανε τό έμβλημα τής θεϊκής δύναμης. Τό γκύ, πού είναι πάντα χλωρό, συμβόλιζε τήν άθανασία.

Οί δρυϊδες δέν αποτελοϋσαν ιερατεϊο. Ό τίτλος τοϋ δρυϊδη ισοδυναμοϋσε μέ τόν τίτλο τοϋ σοφοϋ, τοϋ διαβασμένου. Σέ κείνους πού τόν είχαν άφηνε όλη τήν έλευθερία νά διαλέξουνε τό στάδιο τής δράσης τους. Μερικοί, πού παίρνανε τόν τίτλο τοϋ "εϋβάγη", προεδρεύανε στίς ιεροτελεστιές. Οί περσότεροι άφιερώνανε τόν καιρό τους στην εκπαίδευση τής νεολαίας, στην άπονομή τής δικαιοσύνης, στη μελέτη τής έπιστήμης και τής ποιήσης. Τούς δρυϊδες τους διαλέγανε μέ ψηφοφορία. Είκοσι χρόνια έπρεπε νά σπουδάσουν οί δρυϊδες για νά έτοιμαστοϋνε για τή μύση τους.

Είχανε κοσμολογικές γνώσεις πολύ πλατιές. Ξέρανε πώς ή γήινη σφαίρα κυλάει στό διάστημα συνεπαρμένη απ' τήν τροχιά της γύρω απ' τόν ήλιο. Αιτή τους τή γνώση μάς τή δείχνει τό παρακάτω τραγούδι τοϋ Ταλιεσίν τό γνωστό μέ τ' όνομα "Τραγούδι τοϋ κόσμου".

Τούς βάρδους θά ρωτήσω ἐγώ.
Κ'οἱ βάρδοι ἀπόκριση γιατί νά μή μοῦ δώσουν;
Θά τούς ρωτήσω νά μοῦ ποῦν
σάν τί νά τόν στηρίζει
τόν κόσμο καί δέν πέφτει
ἐνῶ δέν ἔχει ν'ἀκουμπήσει πουθενά;
Μά καί σάν τί νά τόν στηρίξει;
Ταξιιδευτής μεγάλος εἶν'ὁ κόσμος,
κυλάει χωρίς σταματημό.
Κι ὅμως στό δρόμο τό δικό του μένει πάντα.
Τί θαυμαστή μορφή πού θάχει ὁ δρόμος τοῦτος¹
γιά νά μή ξεμακραίνει ὁ κόσμος ἀπ'αυτόν ποτέ¹.

Ὁ Καίσαρας στά "Ἵπομνήματά"² του μᾶς πληροφορεῖ πώς οἱ δρυῖδες πολλά πράματα διδάσκανε γιά τό σχῆμα τῆς Γῆς καί γιά τίς διαστάσεις της, γιά τήν κίνηση τῶν ἀστρων, γιά τά βουνά τῆς Σελήνης καί γιά τά βάραιρά της. Λέγανε πώς ὁ κόσμος εἶν'αἰώνιος κι ἀναλλοίωτος στό σύνολό του, μά πώς γίνονται ἀλλαγές στά μέρη του. Πώς ἡ ζωὴ κυκλοφορῶντας ἀσταμάτητα τόν ζωοποιεῖ. Καί πώς ἀνθίζει ἡ ζωὴ σ'ἄλλα του τά σημεῖα.

Οἱ γαλάτες ἐπικοινωνοῦσαν μέ τόν ἄορατο κόσμο. Πολλές μαρτυρίες τό βεβαιώνουνε. Κάναν ἐπικλήσεις στίς ψυχές τῶν νεκρῶν μέσα σέ πέτρινους περίβολους. Οἱ δρυῖδισσες καί οἱ βάρδοι δίνανε χρησμούς. Πολλοί συγγραφεῖς ἀναφέρουνε γιά τό Βερσιγγετόρι - γα³ πώς ἀποκάτω ἀπ'τή βαριά σκιά τῶν δασῶν ἐπικοινωνοῦσε μέ τίς ψυχές τῶν ἀντρειωμένων πού εἶχανε σκοτωθεῖ γιά τήν πατρίδα. Πώς πρὶν νά ξεσηκώσει τή Γαλατία ἐνάντια στόν Καίσαρα πῆγε στό Σέν, στό νησί⁴ ὅπου εἶχαν οἱ δρυῖδισσες τό λημέρι τους ἀπό χρόνια πολυπαλιά. Καί πώς τοῦ παρουσιάστηκε μέσ στ'ἀστραπόβροντα ἓνα πνεῦμα καί τοῦ προμάντεφε τήν ἦττα του καί τό μαρτύριό του.

Ὁ δρυῖδισμός ἐκφράστηκε καί σέ θεσμούς σύμφωνους μέ τή δικαιοσύνη. Οἱ γαλάτες ξέροντας πώς ἡ ἴδια ἀρχὴ τοὺς ζωογονοῦσε ὅλους τους, πώς εἶχαν ὅλοι τους τόν ἴδιο προορισμό, νιώθανε πώς ἦταν ἴσοι καί λέφτεροι. Στήν κάθε γαλατική δημοκρατία τοὺς ἀρχηγούς τοὺς διάλεγε ἡ συνέλευση τοῦ λαοῦ. Οἱ γυναῖκες παίρνανε μέρος στή σύναξη. Ἐχτελοῦσαν καί καθήκοντα ἱερατικά. Ἦτανε μάντισσες καί προφήτισσες. Τόν ἄντρα της ἡ καθεμιά τους ἦτανε λέφτερη νά τόν διαλέξει μόνη της. Κληρονομικό δικαίωμα σέ κα -

1. "Barddas" Cad. "Goddeu".

2. Σημ. μετ. "Commentarii de bello gallico".

3. Σημ. μετ. Τόν ἀντρειωμένο τόν εἰκοσάχρονο πολέμαχο τῶν γαλατῶν.

4. Στό Sein τῆς Βρετάννης

νένανε δέν αναγνώριζε ὁ κελτικός νόμος. Ἡ ἰδιοκτησία ἦτανε συλλογική. Ἡ γῆ ἀνήκε στή δημοκρατία.

Ἡ μακρόχρονη ἢ ρωμαϊκή κατοχή καί πιό ἔπειτα ἡ ἐπιδρομή τῶν φράγκων κάνανε τήν ἐθνική παράδοση τῆς Γαλλίας τήν ἀληθινή νά ξεχαστεῖ. Μά μιά μέρα στίς φλέβες τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ἐξύπνησε τό παλιό τό γαλατικό αἷμα. Ἡ Ἐπανάσταση μέσ στήν ἀνεμοζάλη της σάρωσε τά δυό τά ξενόφερτα στοιχεῖα, τή θεοκρατία, πού εἶχε ἐρθεῖ ἀπό τή Ρώμη, καί τή μοναρχία, πού τήν εἶχανε φερμένη οἱ φράγκοι. Ἡ Γαλατία ἡ παλιά ξαναβρῆκε τόν ἑαυτό της στή Γαλλία τοῦ 1789.

Ἐλειψε ὅμως ἀπ'τούς γαλάτες ἓνα πράμα βασικό, ἡ ἰδέα τῆς ἀλληλεγγύης. Ὁ δρυΐδισμός δυνάμωσε στίς ψυχές τό αἶσθημα γιά τό δίκιο καί γιά τή λευτεριά. Οἱ γαλάτες ξέρανε πώς ἦταν ἴσοι καί λήπτεροι. Μά δέν ξέρανε πώς ἦταν ἀδέρφια. Αὐτή τήν αἰτία εἶχε κείνη ἡ ἔλλειψη ἐνότητας πού ἔφερε τό χαμό τῆς Γαλατίας.

Ἡ ἐνοποίηση πού δέ μπορέσαν οἱ δρυΐδες νά πετύχουν ἔγινε ὕστερα ἀπό αἰῶνες σκλαβιάς. Ὑστερα ἀπό αἰῶνες σκλαβιάς διαμορφώθηκε ἔθνος ἐνιαῖο, ἀδιαίρετο, τό ἔθνος τό γαλλικό. Κι ὁ χριστιανισμός, πού δίδαξε τό νόμο τῆς συμπόνιας, ἐνώθηκε μέσα σ' αὐτό τό ἔθνος μέ τό πνεῦμα τό γαλατικό. Καί σχηματίστηκε μιά φιλοσοφική καί ἠθική σύνθεση γεμάτη μεγαλεῖο.

Λεόν Ντενί (Léon Denis). Ἀπό τό βιβλίον του "Ὑστερα ἀπό τό θάνατο ("Après la mort"). Μετάφρ.-διασκευή Μαρ. Οἰκονόμου.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΚΑΟΥΤΑΜΑ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

ΑΥΟ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΙΝΕЗОΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Πολλοί ἰσχυρίζονται ὅτι τά μεγάλα εὐεργετήματα τοῦ Ἀσόκα ἐν τέλει διέφθειραν τόν Βουδδισμόν, διότι προσεῖλκυσαν εἰς τά τάγματα του πλῆθος ἐξαγορασμένων καί ὑποκριτῶν ὁπαδῶν, δέν ὑπάρχει ὅμως ἀμφιβολία ὅτι ἡ μεγάλη διάδοσις τοῦ Βουδδισμοῦ ἀνά τήν Ἀσίαν ἀφείλετο κατά μέγα μέρος εἰς τήν ὤθησιν τοῦ Ἀσόκα.

Ὁ Βουδδισμός εἰσεχώρησεν εἰς τήν Κεντρικήν Ἀσίαν διὰ τοῦ Ἀφγανιστάν καί τοῦ Τουρκεστάν καί ἔτσι ἐφθασεν εἰς τήν Κίνα. Ἡ βουδδική διδασκαλία ἐφθασεν εἰς τήν Κίνα, λέγει ὁ καθηγητής Πραμάθα Νάθ Μπόζ, περί τά 64 μ. Χ. ἐπί τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Μίνγκ-Τί τῆς δυναστείας Χάν. Ὁ Πανδίτ Καζνάπα ὑπῆρξεν ὁ ἀπόστολος τῆς Κίνας, αὐτόν δέ ἠκολούθησε σειρά ἄλλων μεγάλων διδασκάλων.

Ὁ Βουδδισμός ἐβρῆκεν εἰς τήν Κίνα τήν ἤδη ἐγκατεστημένην καί ἐπικρατοῦσαν λαϊκήν θρησκείαν, τόν Ταοισμόν, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναπτυχθῆ ἐπί πολύ ἀρχαίων καί πρωτογόνων μαγικῶν καί ἀποκρῦφων ἐθίμων. Ταῦ σημαίνει δρόμος, ὁ δρόμος πρὸς τήν Θεότητα, ὁ ὁποῖος ἀνταποκρίνεται πρὸς τήν ἰδέαν τῆς Ἀρίας Ὀδοῦ τοῦ Βουδδισμοῦ.

Αί δύο θρησκείαι μετά τήν αρχικήν πάλην αναμεταξύ των έξηπλώθησαν εκ παραλλήλου και ύπέστησαν όμοίας μεταβολάς, ούτως ώστε σήμερον η έξωτερική των λατρεία δέν διαφέρει πολύ.

Ο Βουδδισμός συνήντησεν επίσης τόν Κομφουκισμόν, ό όποιος είχεν ακόμη όλιγώτερον θεολογικόν χαρακτήρα και ήτο περισσότερον κωδιξ προσωπικής άγωγής. Καί τέλος συνήντησε τήν διδασκαλίαν του Λάο-Τσέ, "άναρχικου πρεσβεύοντος τήν θεωρίαν τής έξελίξεως, ειρηνοφίλου και ήθικου φιλοσόφου", η όποία δέν αποτελούσε κυρίως θρησκείαν, αλλά μάλλον φιλοσοφίαν τής ζωής. Αί διδασκαλίες του Λάο-Τσέ συνεχωνεύθησαν άργότερον μέ τήν ταοϊστικήν θρησκείαν υπό του Τσέν Τουάν του ίδρυτου του νεωτέρου Ταοϊσμού.

Ο Κομφούκιος, ίδρυτής του Κομφουκισμού, όπως και ό εκ νότου μέγάλος διδάσκαλος Λάο Τσέ και ό Γκαουτάμα, έζησε τόν 5' αιώνα π.Χ. Η Κίνα κατ'έκείνην τήν εποχήν άπετελειτο από πλήθος άλληλομαχομένων ήγεμονιών. Ο Κομφούκιος ήτο κάτοικος μιās από τās πολιτείας αυτές, του Λου. Ήτο άριστοκράτης τό γένος αλλά πτωχός, άφου δέ ύπηρέτησεν εις διαφόρους δημοσίας θέσεις, ίδρυσεν έν είδος ακαδημίας εις τό Λου, διά τήν έξερεύνησιν και διάδοσιν τής σοφίας. Εύρίσκομεν επίσης τόν Κομφούκιον νά περιοδεύη εις τήν Κίναν από πολιτείας εις πολιτείαν και νά ζητή νά εΰρη έναν ήγεμόνα ό όποιος θά τόν παρελάβανεν ως σύμβουλον του και θά έγίνετο τό κέντρον τής μεταρρυθμίσεως του κόσμου. Τό ίδιο και ό Πλάτων δύο αιώνας άργότερα μετέβη ως σύμβουλος εις τόν Διονύσιον, τόν τύραννον των Συρακουσών. Τό ίδιο και ό Άριστοτέλης και ό Ίσοκράτης μετέβησαν εις τόν Φίλιππον τής Μακεδονίας.

Τό κέντρον τής διδασκαλίας του Κομφουκίου αποτελούσεν η ιδέα ζωής εύγενούς, τής όποίας ένσάρκωσις ήτο έν ιδανικόν πρόσωπον, ό άριστοκρατικός εις τά ήθη και τούς τρόπους άνθρωπος, ό άφωσιωμένος εις τό κοινόν αγαθόν. Διά τόν Κομφούκιον μεγαλυτέρα σημασίαν είχεν η όλότης παρά τό έπομον. Ήτο περισσότερον δημιουργικός πολιτικός φιλόσοφος από τόν Γκαουτάμα και τόν Λάο-Τσέ. Η ζωή του έχει μερικά ένδιαφέροντα κοινά σημεία μέ τήν ζωήν μερικων από τούς περισσότερον αναμιχθέντας εις τήν πολιτικήν Έλληνας του Ε' και του Δ' αιώνος. Τόν νουν του κατείχεν η κατάστασις τής Κίνας και έπιζητούσε νά δημιουργήση τόν ήθικόν άνθρωπον διά νά παραγάγη δι'αυτου ήθικήν και εύγενή πολιτείαν. Θα αναφέρωμεν έν από τά ρητά του: "Εΐναι άδύνατον νά απομακρυνθώ από τόν κόσμον και νά ζήσω μέ τά πουλιά και μέ τά θηρία, τά όποια δέν έχουν καμμίαν συγγένειαν μέ τόν άνθρωπον¹. Οί άνθρωποι πού πάσχουν είναι εκείνοι μέ τούς όποιους πρέπει νά ζήσω. Η άταξία πού επικρατεί εις τόν κόσμον είναι εκείνο εις τό όποιον πρέπει νά στρέψω κάθε προσπάθειάν μου. Εάν όρθαί αρχαί επικρατούσαν καθ'όλον τό βασίλειον, δέν θά ήτο ανάγκη νά μεταβάλω τήν κατάστασίν του".

1. "Όπως είναι οι άσκηταί, οι άναχωρηταί και οι Γιόγκι.

Ἐπί ὀλίγον χρόνον ὁ Κομφούκιος διωρίσθη διοικητής εἰς τὸ Τούγγι Τού, πόλιν τῆς ἡγεμονίας τοῦ Λοῦ, ὅπου ἐπεχείρησε νά κανονίσῃ τὴν ζωὴν μέχρι τῶν μικροτέρων λεπτομερειῶν καὶ νά ὑπαγάγῃ ὅλας τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων εἰς κανόνας λεπτολόγου ἐθιμοτυπίας, ἠθικῆς τάξεως καὶ καλῶν τρόπων. Εἰς τὴν Κίναν αἱ μέθοδοι τοῦ Κομφουκίου εἶχον τεράστιον ἀποτέλεσμα καὶ κανέν ἔθνος εἰς τόν κόσμον σήμερον δέν ἔχει νά ἐπιδείξῃ παρομοίαν γενικὴν παράδοσιν εὐπρεπείας καὶ ἐσωτερικῆς πειθαρχίας.

Ἀργότερα ἢ ἐπιρροή τοῦ Κομφουκίου ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος του ὑπενομεύθη καὶ ἠναγκάσθη νά ἐπανέλθῃ καὶ πάλιν εἰς τόν ἰδιωτικόν βίον. Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι του ἐπεσκιάσθησαν ἀπὸ τόν θάνατον μερικῶν ἀπὸ τοὺς πολυτιμοτέρους μαθητὰς του. "Κανεῖς νουνεχῆς ἢ γεμῶν, ἔλεγε, δέν παρουσιάζεται νά μέ προσλάβῃ ὡς διδάσκαλόν του καὶ ἦλθεν ἡ ὥρα μου νά ἀποθάνω...".

Περὶ αὐτοῦ γράφει ὁ Σαίις Χέρθ: "Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Κομφούκιος ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος τῶν Κινέζων περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς αὐτοκράτορας λαμβανόμενους μαζί. Εἶναι κατὰ συνέπειαν μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας μορφὰς τὰς ὁποίας πρέπει νά λαμβάνῃ κανεῖς ὑπ' ὄψιν σχετικῶς μέ τὴν ἱστορίαν τῆς Κίνας". Εἶχε σχηματίσει τόν χαρακτῆρα του καὶ τὰς προσωπικὰς του ἀντιλήψεις περὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ σοβὰν μελέτην ἐγγράφων μνημείων συνδεσμένων στενῶς μέ τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργησαν προγενέστεραι γενεαί. Ἦτο ὁ μεταδότης τῶν παλαιῶν ἀρχαίων τῶν σοφῶν τοῦ παρελθόντος. Ἡ ἐπίδρασις τῆς προσωπικότητός του ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ζωῆς τῆς Κίνας δέν ἠφείλετο μόνον εἰς τὰς συγγραφὰς του καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δρᾶσιν του. Ὁ προσωπικὸς του χαρακτῆρς συμφῶνως μέ τὰς περιγραφὰς τῶν μαθητῶν του, ἔγινεν ὑπόδειγμα εἰς ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Ὅ,τιδῆποτε καὶ ἐάν ἐκαμνε δημοσίᾳ ἐκανονίζετο μέχρι τῆς καραμικῆς λεπτομερείας ὑπὸ τῆς ἐθιμοτυπίας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἐθιμοτυπία ἐκαλλιιεργεῖτο εἰς τὴν Κίναν πολλοὺς αἰῶνας πρὸ τοῦ Κομφουκίου. Τό κῦρος του ὅμως καὶ τό παράδειγμά του συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὸ νά διαιωίσῃ τὰς κοινωνικὰς συνθηδείας τὰς ὁποίας αὐτός ἐθεωροῦσεν ἐπιθυμητὰς.

Αἱ διδασκαλῖαι τοῦ Λάο-Τσέ, ὁ ὁποῖος ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἦτο διοικητής τῆς αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης τῆς δυναστείας Τσούου ἦσαν περισσότερο μυστικά, ἀόριστοι καὶ ἀσύλληπτοι ἀπὸ τὰς διδασκαλῖαις τοῦ Κομφουκίου. Ἐκήρυσσε στῳικὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν ἀπλοῖκὴν ζωὴν τοῦ παρελθόντος. Τὰ γραπτὰ τὰ ὁποῖα ἔφησεν ἦσαν πολὺ σύντομα καὶ πολὺ σκοτεινὰ. Ἀπετελοῦντο ἀπὸ αἰνίγματα. Μετὰ τόν θάνατόν του τὰ διδάγματα τοῦ Λάο Τσέ, ὅπως τὰ διδάγματα τοῦ Γκαουτάμα Βούδδα, ἐνοθεύθησαν καὶ ἀφ' ἑνός μὲν ἀνεμίχθησαν μέ πολλοὺς θρύλους, ἀφ' ἑτέρου δέ προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὰ παράδοξοι συνθήκαι καὶ δεισιδαιμονίαι. Ἡ διδασκαλία ὅμως τοῦ Κομφου-

κίου δέν ἔπαθε τοιαύτην παραμόρφωσιν, διότι ἦτο περιορισμένη καί ἀπλή καί σαφής καί δέν ἔδιδε λαβήν εἰς τοιαύτας παραμορφώσεις.

Οἱ Κινέζοι ὀμιλοῦν περὶ τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ Βουδδισμού, τοῦ Γκαουτάμα, καί περὶ τῶν δογμάτων τοῦ Λάο-Τσέ καί τοῦ Κομφουκίου ὡσάν νά ὀμιλοῦν περὶ τῶν τριῶν Διδασκάλων οἱ ὁποῖοι μαζί ἄποτε - λοῦν τήν βάσιν καί σημεῖον ἀφετηρίας διά κάθε μεταγενεστέραν κινεζικὴν σκέψιν. Ἡ προσεκτικὴ μελέτη των ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προκαταρκτικὴν προϋπόθεσιν διά τήν δημιουργίαν ὁποιασδήποτε πραγματικῆς διανοητικῆς καί ἠθικῆς ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν λαῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ καί τοῦ Δυτικοῦ κόσμου.

Ἐπάρχουν ὄρισμένα κοινά σημεῖα μεταξύ τῶν τριῶν αὐτῶν Διδασκάλων, ἀπό τοὺς ὁποίους ὁ Γκαουτάμα ἦτο ἀναμφισβητήτως ὁ μεγαλύτερος καί βαθύτερος καί τὰ δόγματά του κυριαρχοῦν ἐπὶ τῆς διανοήσεως τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν ἀνθρώπων. Τὰ δόγματα αὐτὰ ἔχουν τόν χαρακτῆρα τῆς ἀνεξιθρησκείας καί ἀποβλέπουν εἰς τὸ ἄτομον. Δεικνύουν εἰς τόν ἄνθρωπον τόν δρόμον τόν ὁποῖον πρέπει νά ἀκολουθήσῃ καί τήν εὐγένειαν πρὸς τήν ὁποίαν πρέπει νά ἀποβλέπη καί δέν ἐνδιαφέρονται οὔτε δι' ἐκκλησίαν οὔτε ὑπέρ οὔτε κατὰ τῆς ὑπάρξεως καί τῆς λατρείας τῶν πατροπαραδότων θεῶν (Συνεχίζεται).

Χ. Τζ. Ουέλς (H. G. Wells). Ἀπό τήν "Παγκόσμιον Ἱστορίαν" Μετάφρ. Σ. Μητσοῦ. Ἐπεξεργασία Νίτσας Εὐνδα.

ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Μεγάλος νᾶσαι εἶν'νά πᾶς πιό πέρα.
Νά πᾶς πιό πέρα εἶν'μακριά νά ταξιδέφεις.
Καί τό μακριά νά ταξιδέφεις
Εἶναι ναρθεῖς καί πάλι πίσω.

Λάο Τσέ. Ἀπό τό "Ταό Τέ Τσίγγι" (ἀπόσπ. ἀπό τό ποίημα 25).
Μετάφρ. Ἀγλ. Ζάννου

ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ

"Όταν βλέπουμε ἀνθρώπους μέ ἀξία πρέπει νά βάνουμε στό νοῦ μας νά τοὺς φτάσουμε. Όταν βλέπουμε ἀνθρώπους πού δέν ἀξίξουν πρέπει νά γυρίζουμε νά κοιτᾶμε μέσα μας, νά ἐξετάζουμε τόν ἑαυτό μας.

Κομφουκίος. Ἀπό τὰ "Ἀνάλεχτα" (Βιβλ. Δ' ἐδ. ιζ')

Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

Σ ΕΝΑ ΦΙΛΟ

σοννέτο

Νεκροτομή.

Ὁ τροχός προίονησε τό καύκαλο κι' ἔτρεξαν
μερικές αἱμάτινες σταγόνες στό μέτωπό σου.
Τό νυστέρι χάραξε βαθειά τή σάρκα σου
καί φάνηκε κατακόκκινη ἡ καρδιά σου.

Ἄχνιζαν ἀκόμη οἱ φέτες τοῦ μυαλοῦ σου
ριγμένες χωρίς τρυφερότητα στή βρώμικη λεκάνη.
Τά σπλάχνα σου ἀσφυκτική εἶχανε μορφή
καί μέσα τους γουργούριζε ὁ φυλακισμένος ἀέρας.

Τά μάτια σου κι' ἄν εἶτανε κλεισμένα
γιά μᾶς, πού ζητούσαμε νά τά δοῦμε,
ἐκτελούσανε καί τούτη τή στιγμή τόν προορισμό τους.

Τώρα νάί, σέ τρῶνε τά σκουλήκια.
Γεύονται τῆς σάρκας σου τήν προσφορά.
κι' ἐρωτεύονται στίς σκοτεινές τρύπες τοῦ κορμιοῦ σου.

Λύτρωση.

Πέταξε τό πνέμα σου ὀρηκτικά στίς ἐφτά τό πρῶί.
Βιαζόσουνά νά χαρῆς τοῦ Ἥλιου τό Φῶς.
Ἦ σκέψη μας δέ μποροῦσε νά σέ κρατήση κοντά μας
κι' ἄς εἴσουνά σύντροφός μας ἀγαπημένος.

Ἦ ψυχή σου ταξίδεψε στό χῶρο τῶν ἀστεριῶν
κατά τή Δύση, πού κοιτάζαν τά μάτια σου
τίς ὥρες τοῦ δειλινοῦ. Εἴσουνά σεμνός,
γιά τοῦτο ποτέ δέ ζήτησες νά γίνης Φῶς.

Πιστεύω στό Νόμο πού θά μᾶς δώση τή χαρά
νά περπατήσουμε ξανά σέ τοῦτα τά χῶματα.
Πιστεύω στόν ἑαυτό μου, γιά τή συνάντησή μας.

Δέ σοῦ δείξαμε τόση καλωσύνη γιά νά λές "Εὐχαριστῶ".
Μόνος σου περπάτησες πάνω στίς πέτρες τίς ἀγκαθερές,
μόνος σου ἀγάπησες τούς ἀδελφούς σου τούς Ἀνθρώπους.

Τάσος Γιαννάτος

ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Εἶν' ἡ ὥρα πού στό ἄλῶνι πιά ἡ δουλειά σταματημένη
βαριά κάτω ἀπ' τόν ἥλιο ἀγκομαχῶ.

Κοιμίζεται ὁ γεωργός σιγά σιγά
κι' ὁ δροσοζέφυρος, γοερά στενάζοντας, πεθαίνει
στή μακρυνή ἀλυσσόδετος κι ἀπόμερη σπηλιά.

Σέ δίχτυ σιδερόπλεχτο, κλειστή ἡ καρδιά τοῦ ἀπείρου,
γρικῆς δέν τ' ἀγρικῆς πῶς λειτουργεῖ.

Καί μέσα στήν ὀλόφωτη σιγή
πόσα ὄνειρα, πόσοι λυγμοί, πόσες ἀνάβρες μύρου,
ἀπ' τὰ καλάμια ὑψώνονται πού κόψαν τήν αὐγή.

Τά δάση στίς σκιερές πλαγιές κοιμοῦνται κιόλας, κάτου
σέ πέπλο ἀσημοκέντητο κι ἀχνό.

Καί, ὀλόμονο, στό διάφανο οὐρανό,
φεύγοντας ἕνα σύγνεφο λευκό, στό πέρασμά του
ξάσματα λές ἀπό μαλλί σκορπίζει στό βεννό.

Ἡ γῆς ὡς μέσ στά σπλάχνα της τραβᾷ, πῶχουν ραῖσει,
τό σύφλογο ἡλιοβέλος τό λαμπρό.

Μιά βρῦση, δίπλα στό δεντρό,
κλαίει μέ λυγμούς καί μοίρεται, μή θέλοντας νά σβύσει
δίπλα στό λούλουδο πού αὐτή τό πότιζε νερό.

Βουβάλια πού πιά ξέζεφαν, στούς βάλτους μέσα γέρονουν.

Τά σάλια ἀπό τά χεῖλια τους τά ὑγρά,
σταλάζου'ε σά νήματα ἀργυρά.

Τά βοῖδαμάξα ὀρθώνουνε, πλάι σέ σωρούς σανό,
τά θεόρατα τιμόνια τους καί βλέπουν στό κενό.

Εἶναι ἡ ὥρα πού, ψυχὴ κι' ἐσύ, στά ὑπέροκσμα ἀνεβαίνεις,
τζίτζικας μέσ στό κάμα ἐρημικός.

Κι' ὡς δέ γρικιέται στό ἄπειρο οὔτε θρός,
μεθᾶς ἀπ' τὰ τραγούδια σου, ὀλόμονη ὅπως μένεις,
ὅπως καί ὁ ἥλιος ὁ ἔρημος, ἀπ' τό ἴδιο του τό φῶς.

Δανιήλ Βαρουζάν (1884-1915), μεγάλος ἀρμένης ποιητής πού
πέθανε μέ μαρτυρικό θάνατο στίς ἱστορικές σφαγές τοῦ 1915.
Μετάφρ. Κούλη Ἀλέπη.

ΕΛΑ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

"Ήτανε καλοκαίρι. Οί ώρες του μεσημεριοῦ οί ζεστές μοιάζαν ἀτέλειωτα ζεστές. Μέσα στήν κάφα τήν ἀβάσταχτη ἢ διφασμένη γῆς μέ δυσκολία ἀνάσαινε.

Κάποια στιγμή ἀπ'τῆ μεριά του ποταμιουῦ ἄκουσα μιά φωνή νά λέει: "Ελα ἀγάπη μου.

"Ἐλθαισα τό βιβλίο μου κι ἄνοιξα τό παράθυρο νά ἰδῶ.

"Ἐνα βουβάλι στεκόταν κοντά στοῦ ποταμοῦ τόν ὄχτο.

"Ήταν ἡ ράχη του γιομάτη ἀπό λεκέδες λάσπης ξερῆς καί κοιτάζε μέ τά γαλήνια μάτια του τά ὑπομονετικά ἕνα παιδί πού βρισκόνταν μέσ στό νερό ὡς τά γόνατα καί τό καλοῦσε γιά τό μπάνιο του.

Χαμόγελο χαρᾶς ἀνέβηκε μ'αὐθορμησιά στά χεῖλια μου.

"Ἐνιωσα μέσ στήν καρδιά μου μιά γλυκιά συγκίνηση.

P. Ταγκόρ. 'Από τόν "Κηπουρό". Λεύτερη ἀπόδοση Δημ. Θεοδωρίδη.

ΖΩΝΤΑΝΗ ΖΩΗ

Νερό. Διφοῦν τοῦ κάμπου οί νερομάνες
κι' ἀσάλευτη πεθαίνει ἡ καλαμιά.
Κλῶνος δέ σείεται, καίει τό μεσημέρι,
ἄπραγοι οί ἐργάτες στήν ξεροκαμπιά.
Καί βλέπεις τ' ἀργοκίνητα γελάδια
πού πέσανε μακρῶ στήν ποταμιά
νά γλύφουν τά λιθάρια γιά νά σβήσουν
τῆς καλοπέρασῆς τους τῆ φωτιά.
Μά νά πού ἀλαφιασμένα ἀπό τῆ δίφα
ἀλόγατα περήφανα κι ἄψᾶ,
σποῦν τά λουριά κι' ἀφηνιασμένα τρέχουν
κι' ὀ ἰδρώτας τους τό χῶμα ξεδιψᾶ.

Δημήτρης Κάββουρα

'Από τήν "Αἰθρία" (Πάτρα 1962)

ΚΑΛΩΣ ΤΟ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Καλῶς τό τζίτζικα μέ τ' ἀτσαλένια διάφανα φτερά, μέ τίς τρεῖς
στάλες τό αἷμα ἀπάνω στό μέτωπο, μέ τό στῆθος τό ξεχειλισμένο
τραγοῦδι.

N. Καζαντζάκης

'Από τήν τραγωδία "Βούδας" (μέρ. Α')

Βλ. "Θέατρο" τόμ. Γ' (Τραγωδίες μέ διάφορα θέματα) σελ. 543.

ΓΙΑ ΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Μάνα: φιθυρίζουν ξέπνοα τά χείλη του έτοιμοθάνατου πολέμι -
στη:

Μανούλα: φελλίζουν τά τρυφερά χειλάκια του παιδιοῦ πού τρέ-
χει εύτυχισμένο στή μητρική άγκαλιά νά βρῆ προστασία.

Μάνα: μιά λέξη πού περικλείει μέσα της τόση άμορφιά: Μιά λέ-
ξη πού μᾶς ποτίζει τή ζωῆ γιατί αντιπροσωπεύει τήν ιδέα πού εἶν'
αὐτή ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς μας.

Μητέρα-Άγάπη-Θυσία: Ἡ έννοια τῆς Μητέρας εἶναι συνυφασμέ-
νη μέ τήν Άγάπη καί ἡ έννοια τῆς Άγάπης εἶναι συνυφασμένη μέ
τή Θυσία.

Γι'αὐτό ἡ έννοια τῆς Μητέρας εἶναι πολύ ὕψηλή. Δέν εἶναι ἔ-
να άπλό συμπαθητικό συναίσθημα. Εἶναι σοφία. Μιά καί ἡ έννοια
τῆς Μητέρας δέν εἶναι παρά "Άγάπη", εἶναι σοφία. Γιατί ἡ Άγά-
πη εἶναι ἡ άνωτάτη σοφία. Ἐκεῖνος πού ἔφτασε τήν τέλεια Άγάπη
σέ ὄλες της τίς έκφράσεις περικλείει μέσα του ὄλες τίς άρετές,
γιατί ἡ φυχή του τελειοποιεῖται καί ἡ συνείδησή του πλατύνεται
καί αὐτόματα γίνεται δέκτης κάθε γνώσης, ἄρα καί άρετῆς.

Τό τέλειο ιδανικό του άνθρώπου εἶναι νά γίνῃ κάτοχος τῆς Ά-
λήθειας καί γνώστης τῆς Άρετῆς. Οἱ φιλόσοφοι, άνάμεσα στους αἰ-
ῶνες, μέ τά διάφορα φιλοσοφικά συστήματά τους προσπάθησαν καί
ἄνοιξαν λίγο τό δρόμο πρὸς τήν ἀλήθεια. Μά ἤλθε ὁ Χριστός, ἡ τέ-
λεια καί ιδανική έκφραση τῆς Άγάπης, καί σάρωσε ὄλα τά φιλοσο-
φικά συστήματα μέ τά ἑξῆς λόγια Του: "Ἐγώ εἰμί ἡ ὁδός καί ἡ ἀ-
λήθεια καί ἡ ζωῆ". Κι' ὅταν λέει "Ἐγώ" έννοεῖ φυσικά τήν "Άγά-
πη" γιατί Χριστός καί Άγάπη εἶναι ἕνα.

Ἡ τέλεια λοιπόν Άγάπη εἶναι ἡ άνωτάτη σοφία. Σήμερα ὁ πλα-
νήτης μας στό στάδιο τῆς ἐξέλιξης πού βρίσκεται ἔχει νά παρου-
σιάσῃ, σάν σχετικά τέλεια άγάπη, τή Μητρική. Ἡ λέξη "Μητέρα"
ἐκπροσωπεῖ σήμερα τό τέλειο τῆς Άγάπης.

Λέω σχετικά τέλεια γιατί ἕνα σκαλί πειό πάνω, θά τολμοῦσα νά
πῶ, βρίσκεται ἡ Χριστική Άγάπη. Αὐτή πού ένώνει τόν άνθρωπο μέ
τόν συνάνθρωπό του καί μέ ὄλα τά ὄντα χωρίς νά ἔχη καμμιά σχέση
τό γεγονός ὅτι δέν ὑπάρχει δεσμός αἱματος καί σάρκας. Εἶναι ὁ
τέλειος δεσμός τῶν φυχῶν κάτω ἀπό τόν ἴδιο Πατέρα, συνυφασμένος
ἀπόλυτα μέ τήν άφοσίωση καί τή θυσία.

Τέτοια άγάπη δέν τήν ἔφτασε ακόμα ἡ ανθρωπότητα. Θεωρητικά
ἴσως ναί. Πρακτικά ὄμως ὄχι. Πρακτικά, ἡ τελειότερη έκφραση τῆς
άγάπης πού ἔχουμε σήμερα εἶναι ἡ Μητρική. Κι' αὐτή θά ὕμνήσουμε
σάν τήν ὕψηλότερη μέσα στίς άρετές.

Γιατί ἡ μητέρα μέ τήν άγάπη της, μέ τή στοργή της, μέ τή θυ-
σία της προσφέρει διαρκῶς τή ζωῆ. Κάθε μητέρα εἶναι μιά θυσία.
Δίνει τήν ἴδια τή ζωῆ της γιά νάρθῃ μιά ἄλλη ζωῆ στόν κόσμο. Δί-

και τό αίμα της για νά θρέψη τό νέο βλαστό. Προσφέρει σάν μιá υπέρτατη ένδειξη τής αγάπης της τόν έαυτό της όλόκληρο για νά φέρει στόν κόσμο ανθρώπους. Πόσοι πόνοι, πόσες στερήσεις, πόσοι έξευτελισμοί πολλές φορές για νά άνορθώση πλάσματα στήν κοινωνία.

Κανέννας άνθρωπος στόν κόσμο δέν μάς κύτταξε και δέν μάς είδε μέ τόση συμπόνια, μέ τόση άνιδιοτελή κατανόηση όσο ή Μητέρα.

Καμμιά ψυχή δέν έφτασε μέσα στά βάθη τής δικής μας ψυχής για νά μάς κατανόηση μέ τό φως τής άνέσπερης αγάπης τής μητρικής ψυχής.

Ο άνθρωπος πότε έπιτυγχάνει στή ζωή του και γίνεται πολλές φορές μεγάλος και κερδίζει τόν θαυμασμό και τήν συμπάθεια τής κοινωνίας.

Πολλές φορές όμως σφάλλει, πέφτει, έκημεδενίζεται και σαρώνεται από τόν περίγελω τής κοινωνίας. Μά ή άληθινή μητρική άγκυλιά είναι έτοιμη να τόν δεχτή μέ τήν άπροσμετρητη αγάπη της και τό βάθος τής άρετής της. Έκεϊ θάβρη τή συμπόνια και τή συμπαράσταση και τή στοργή πού θά τόν άνασηκώσουν. Μέσα στα βάθη τής μητρικής τρυφερότητας θάβρη τό φάρο πού θά τόν οδηγήση να ξανασηκωθῆ.

Υπάρχουν βέβαια έξαιρέσεις, όπως υπάρχουν έξαιρέσεις σε όλους τούς κανόνες. Υπάρχουν μητέρες πού ο έγωϊσμός, αυτό τό σαράκι πού λίγο ή πολύ κατατρώγει όλη τήν ανθρωπότητα, κυριαρχεί μέσα τους και δέν αγαπούν παρά τά παιδιά πού ίκανοποιούν και τροφοδοτούν τόν έγωϊσμό τους μέ τό να γίνονται άνθρωποι έπιτυχημένοι και ζηλευτοί στήν κοινωνία.

Ενώ έκεϊνοι πού παραστράτησαν και πού προσάπτουν ένα συμβατικό στίγμα στήν οικογένεια άποστεροῦνται τής μητρικής στοργής από μητέρες έγωϊστικές. Αλλά αυτές είναι έξαιρέσεις.

Η τελεια μητρική αγάπη είναι άσπιλη, άπέραντη, δοσμένη όλόφυγα μέ τήν ίδια στοργή και θυσία και στόν έπιτυχημένο και στόν άτυχημένο. Όπως άκριβώς ο Χριστός άγκάλιασε μέσα στήν αγάπη Του όλη τήν ανθρωπότητα και είπε τό θρυλικό "Άφες αυτοίς" και ο Θεάνθρωπος Πατέρας μας βρέχει επί δικαίους και άδίκους.

Κι' άν μιá μητέρα γέννησε ένα ήρωα ή ένα μεγαλοφυή, κι' άν μιá μητέρα γέννησε ένα άμαρτωλό ή ένα σακάτη, τιμή και δόξα σ' αυτήν.

Εί ν α ι Μ η τ έ ρ α : Ο Δημιουργός τή διάλεξε σάν ένα φορέα των άνεξιχνιάστων σκοπών Του κι' αυτή υπέροχη, άλύγιστη, υπείκουσα από κέλευσμα τής ύψηλης φωνής Του, έκτελεί σοφά τόν προορισμό της, δίνει τό "είναι" της για τή συνέχεια τής ζωής.

Η κοινωνία σήμερα άποτίει φόρο τιμής και σεβασμού προς τήν μητέρα. Σε κάθε τόπο και σε κάθε λαό στήθηκε ένα βάθρο πού ύψώνει τήν άμορφία της γιατί αυτή είναι τό βάθρο και τό θεμέλιο πάνω στο όποιο κτίζεται και τελειοποιείται τής ζωής τό θαῦμα, τό παιδί.

Κι' ἡ κοινωνία, πού προσφέρει σήμερα αὐτό τό φόρο τιμῆς στή μητέρα, ἅς γίνη αὐτή ἡ ἴδια ἡ στοργική μητέρα τῶν παιδιῶν της. Εἶθε νά ἀγκαλιάσῃ τά παιδιά της μέ στοργή, ἀληθινή μητρική στοργή, κι' ὅχι νά τά κρίνῃ μέ τό ψυχρό γράμμα τοῦ νόμου καί τῆς συμβατικῆς ἠθικῆς.

Ἡ στοργή μπαίνει κατ' εὐθεῖαν μέσα στήν ἀνθρωπίνη ψυχὴ καί τήν ἀπαλύνει καί τή διαμορφώνει πρὸς τό καλό. Ἡ στοργή δημιουργεῖ ἀνθρώπους καί εἶναι τό ὠραιότερο στολίδι τῆς μητέρας.

Ἑλλη Δ. Κωφοῦ Ἀμμόχωστος Κύπρου

ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ

Σάν θέλεις μέ τά μάτια σου νά δεῖς
ποῦ βρίσκεται ὁ παράδεισος,
κοίτα βαθιά μέσα στά μάτια
ὅποιας μπροστά σου λάχει μάνας,
ἅς εἶναι γύφτισσα,
ἅς εἶναι τίγριςσα,
ἅς εἶναι χελιδόνα,
ἅς εἶν' κι' ὀχιά.

Δημήτρης Θεοδωρίδης

ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

Οἱ θάλασσες γλυκά κουνοῦν
τά χίλια κύματά τους:
ἀκούω παιδί μου ὡς σέ κουνῶ
τό γαῦρον ἔρωτά τους.

Τά στάχια οἱ ἄνεμοι κουνοῦν
στά ποδοβολητά τους:
ἀκούω παιδί μου ὡς σέ κουνῶ
τό λαῦρον ἔρωτά τους.

Μέ δίχως θρό ὁ Θεός κουνᾷ
στό σύμπαν χίλιους κόσμους:
Τόν νιώθω νά τούς κυβερνᾷ
παιδί μου ὡς σέ κοιμίζω.

Γκαμπριέλα Μιστράλ (Λουσίλα Γκοδόυ Ἀλκανκάγια), σύγχρονή μας Ἰνδιάννα χίλιανή ποιήτρια (βραβεῖο Νόμπελ 1945)¹.

Μετάφρ. Ρίτας Μπούμη Παπᾶ.

1. Σημ. συντ. Στό 9ο Δελτίο (Χειμῶνας 1960-1961) σελ. 22 δημοσιεύτηκε τό ποίημά της "Τά μικρά πόδια".

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
ΑΘΕΑΤΡΟ

Ο "ΠΑΡΣΙΦΑΛ" ΤΟΥ ΒΑΓΚΝΕΡ

συνέχεια από τό προηγούμενο Δελτίο

Β ΠΡΑΞΗ

Στή Δεύτερη Πράξη τοῦ "Πάρσιφαλ" βρισκόμαστε μέσα σ' ἓναν πύργο, στό μισοσκοτεινο ἐργαστήριο τοῦ Κλίνγκσορ, ποῦναι γεμάτο σύνεργα μαγείας καί νεκρομαντείας. Ὁ μαῦρος μάγος ἔχει τά μάτια καρφωμένα σ' ἓνα μετάλλινο καθρέφτη. "Ἦρθε ἡ στιγμή. Τό μαγικό τό κάστρο μου προσμένει ἐκεῖνον τόν ἀπλό. Τό ἀγόρι αὐτό πού βλέπω ἀπό μακριά ἕμέριμνα νά τραγουδᾷ. "Ἐλα καταραμένη ἐσύ μέσα ἀπ'τόν ὕπνο τό βαθύ. "Ἐλα γυναίκα, στήν προσταγή μου ὑπάκουσε. Γρήγορα, ἐμπρός, στό ἔργο". Ὁ Κλίνγκσορ ἀναφε τά χόρτα τ' ἄρωματικά κ' ἓνας καπνός γαλάζιος γέμισε τήν αἴθουσα. **Καί** μέ τά χέρια κάνοντας σημάδια μυστικά, στήν ἄβυσσο κοιτώντας πρόσταξε καί πάλι: "Σήκω, σήκω, ἔλα σέ μένα λουλούδι τῆς ἀβύσσου. Τότε Ἡρωδιάδα καί Γκουντρίγια, σήμερα Κούντρου, ὁ κύριός σου σέ προστάζει". Μέσ στό γαλάζιο τόν καπνό ἡ Κούντρου φάνηκε σιγά σιγά. Σάν τώρα δά νά ξύπνησε καί βγάζει φωνή φρίκης. "Ἄ μαύρη νύχτα. Παραφροσύνη. Λύσσα. Δάκρυα. Μαῦρος ὕπνος. Θάνατος. ... Καταραμένη ἐγώ. ... "Ὡ πόθε, πόθε!". ... "Ποῦ ἦσουνα; Ἐκεῖ στούς ἀθλιούς καβαλλάρηδες"; "Ἐκεῖ βοηθῶ". "Ὅταν ἐγώ τό θέλω ὅλοι μοῦ παραδίδονται. Κι ὁ πιό γενναῖος νικιέται σάν σκλάβο σου ἐσύ στήν ἀγκαλιά σου τόν τυλίξεις. Ἔτσι τόν βασιλιά τους κέρδισα. Μά τώρα πιό δυνατός εἶν' αὐτός πού πρέπει νά σκλαβώσεις, πού ἀρματωμένος εἶναι μέ μιὰ καρδιά Τρελλοῦ". "Ὡ. ὄχι, ὄχι, ὄχι". "Πρέπει. Ὁ κύριός σου εἶμαι. Ἐκεῖνος πού μέ πέταξε ἀπ' ἐδῶ, ὁ φύλακας τῶν ἁγίων, τώρα στήν ἀγωνία βρίσκεται, κ' ἐγώ σέ λίγο τό Γκράαλ στά χέρια μου θά πάρω. Γιατί; Δέν χάρηκες ἐσύ πού ὁ Ἄμφόρτας δίχως δύναμη στήν ἀγκαλιά σου ἔπεσε;" "Ὡ δάκρυα, δάκρυα" ... Ἄδύνατοι εἶναι κ' οἱ ἀντρεῖοι". "Δεῖξε καί τώρα τή δύναμή σου καί μέ τόν ἄλλον πού ἔρχεται". "Ὡ ὄχι, ὄχι". ... "Δές τί ὁμορφος, τί νέος ποῦναι. Ἐμπρός. Ὅλοι νά σηκωθεῖτε, πολεμιστές γενναῖοι σηκώθεῖτε. Πῶς τρέχουνε στά τείχη μέσ στῆς παραφροσύνης τήν ἀπάτη. Θαρροῦν πῶς ἔφτασε ὁ ἐχθρός καί θέλουνε τίς κολασμένες τους συντροφισσες νά προστατέψουν. Τά χέρια πέφτουν, τά πόδια πέφτουν. ... "Ὡ. τί χαρούμενος πού εἶμαι. Στόν ἀλληλοσκοτασμό πῶς χάνεσαι γενιά τῶν ἵπποτῶν καταραμένη. Μά ἐκεῖνος δέ φοβᾶται. Νά τό σπαθί τραβᾷ κι ὀρθᾷ πάνω στή βάρβαρη ὀρδή. Καί πᾶνε ὅλοι πίσω κι ὅλοι τρεχᾶτοι φεύγουν! Τό γαλάζιό τό φῶς ἔχει σβύσει. Μαῦρο σκοτάδι παντοῦ. Μά κεῖ, μακριά, πίσω ἀπ'τά τείχη, πῶς λάμ-

πει ο ούρανός. Κι ο Κλίνγκσορ ξαναλέει: "Κούντρυ, εμπρός έτοιμάσου. Καί σένα μικρό βλαστάρι πού σε γελάσαν οι χρησιμοί- τόσο νέος, τόσο είνόητος - στά δίχτυα μου σε παίρνω. Ω αγνέ, στή δύναμή μου είσαι".

Καί τώρα νά τό μαγικό τό περιβόλι, γεμάτο δέντρα φουντωτά καί λαμπερά λουλούδια. Τό αγόρι όλόγυρα μέ θαυμασμό κοιτά. Καί ξάφνου μπρός του τρέχουνε κορίτσια μ' άσπρα πέπλα, κι άλλα, λουλούδια ζωντανά, καί γύρω του τόν ζώνουν. "Έδω ή μάχη έγινε. Οί φίλοι μας πληγήθηκαν, σκοτώθηκαν, πού 'ναι οί πιστοί μας, πού 'ναι. Ποιός είν' αυτός πού ξαφνικά τούς σκόρπισε; Νά, τό σπαθί του άκόμα τό κρατά. Τούς πιστούς μας έδιωξε, τούς φίλους μας τούς χάσαμε, γιά κοίτα τό σπαθί του πώς άχνίζει. Έσύ, ω έσύ σκληρέ. Τό άνάθεμα σου ρίχνομε". "Γιατί; Όμορφες κοπέλες μου, πείτε μου γιατί; Δέν έπρεπε νά πολεμήσω κι άπό τούς βάρβαρους νά σ'α γλυτώσω; Δέν ήθελα σε σ'α κακό νά κάνω". "Έλα κοντά μας, έλα. Δέ θέλομε χρυσάφι. "Έλα μέ τά παιχνίδια του έρωτα τόν πόνο μας νά διώξεις. "Έλα κοντά μας, έλα!" "Έγώ σε θέλω!" "Έγώ σε θέλω Γλυκό μου αγόρι, του έρωτα θέλω τή χαρά". "Ω τί μεθυστικό τό άρωμά σας είναι. Λουλούδια είστε;" "Ναί, λουλούδια είμαστε, τό μύρο του 'Απριλιού, πού ανοίγομε τά πέταλα γιά σένα. 'Αγκάλιασε με, τό μάγουλό μου χάϊδεφε, έγώ 'μαι άπ' άλλες πιό όμορφη;" "Όχι, έγώ, έγώ". "Ω σεΐς περικοιλάδες λουλουδιών, μέ πνίξατε, άφήστε με νά φύγω". "Γιαί σένα τσακωνόμαστε. Είσαι δειλός; Φοβάσαι;" "Φτάνει". Διώχνει τ' άγκάλιασμα τών λουλουδιών κ' είν' έτοιμος νά φύγει, μά ξαφνικά: "Πάρσιφαλ, στάσου", μιά φωνή πίσω άπ' τούς θάμνους βγαίνει. "Πάρσιφαλ; "Α ναί, έτσι μέσ σ' όνειρό μου άκουγα τή μάνα μου νά με καλεϊ". "Πάρσιφαλ, στάσου, κ' έσεΐς παιδιάστικα ούρί, λούλουδα πού γρήγορα μαραίνεστε, φύγετε. Γιά σ'α δέν είν' αυτός. Τούς λαβωμένους σας πηγαίντε νά γιατρέψτε". Οί θάμνοι ανοίγουνε καί μιá πεντάμορφη γυναίκα φανερώνεται, σε στρωμα λουλουδένιο ξαπλωμένη. 'Η μαγεμένη Κούντρυ. "Έσύ μέ φώναξες, έμένα πού δέν είχα όνομα;" "Έσένα άπλέ κι αγνέ. Φάλ παρσί. Έσένα αγνέ κι άπλέ. Παρσί φάλ. Έτσι σ' όνόμασε ο πατέρας σου πριν γεννηθείς, σάν έπεφτε νεκρός στήν 'Αραβία. Κ' ήρθα έδώ άπό μακριά νά σου τό πω. Κάποτε είδα εκείνο τό μωρό πού ή Χερτσελάϊντ στήν άγκαλιά της τό νανούριζε. Τά δάκρυά της είδα σάν εκλαιγε τό σκοτωμένο σου πατέρα. Σε φύλαγε κρυμένο εκεί κοντά της, μακριά άπ' του πολέμου τόν αντίλαλο. Σάν μέσ στό δάσος έτρεχε, μέ τί λαχτάρα πρόσμενε τό γυρισμό σου. "Ω τί φοριχτή άγωνία σάν σ' έχασε, δίχως έσύ ούτ' ένα μήνυμα νά στείλεις. Οί μέρες φεύγανε, οί νύχτες φαύγανε, κι ο πόνος έσβυσε τά δάκρυά της καί τήν καρδιά της έσπασε. Του θάνατου τήν πηρε ή γαλήνη. Έτσι ή Χέρτσε - λαϊντ πέθανε". 'Ο Πάρσιφαλ μέσ στή φοριχτή του άπελπισιά στά γόνατά του πέφτει. "Τί έκανα, τί έκανα. "Ω μάνα μου, γλυκειά μου

μάννα. Σέ σκότωσε ο γιός σου. Ποῦ πήγαινα, ποῦ ἔτρεχα μέσ στό τρελλό μου παραλήρημα, μέσα στή λησμοσύνη; Γλυκειά, γλυκειά μου μάννα. Ἐσένα ξέχασα, ἔλα τά ξέχασα. Μ' ἀκόμα τί νάχω ξεχάσει; "Ὁ τρέλλα κουτή". Ἡ Κούντρου σκύβει δίπλα του καί σιγανά τοῦ μουρμουρίζει. "Ἐκεῖνος πού τόν πόνο δέν τόν ξέρει, δέν ξέρει τῆς ἀγάπης τῆ γλυκειά μαγεία. Τόν πόνο σου μονάχα ἡ ἀγάπη θά τόν σβύσει κ' ἡ γνώση φωτίζει τήν τρελλή τήν ψυχή. Τήν ἀγάπη σου ἔμαθε τῆς μάνας σου τό ἀγκάλιασμα κ' εἶναι ἡ ἀγάπη πού σε γέννησε στή γῆ, ἡ ἀγάπη πού τήν τρέλλα καί τόν θάνατο μακριά τά διώχνει, κι αὐτή σοῦ φέρνει ἐδῶ, δῶρο τῆς μάννας σου στερνό, τῆς καρδιάς της τό φιλί". Κ' ἡ Κούντρου ἔσκυψε κι ἀκούμπησε τά χεῖλια στά δικά του. Μ' αὐτός πετάχτηκε κρατώντας τήν καρδιά του. "Ἀμόρτα. Ἡ πληγή ἡ πληγή... Πῶς καίει, πῶς πονεῖ... Ὁ ψυχή δυστυχισμένη. Καρδιά γεμάτη φρίκη. Νά τό αἷμα τρέχει ἀπ' τήν πληγή, ἀπ' τήν καρδιά μου βγαίνει. Εἶναι ἡ φωτιά πού θέλησε τά μέλη μου νά παραλύσει. Ὁ μαῦρε πόθε. Πῶς ἔλα σπαρταροῦν στήν ἀγωνία, στή δίψα τῆς καταστροφῆς. Μά νά, τά μάτια μου βλέπουν τ' ἅγιο δισκοπότηρο. Τί κόκκινο πού γίνεται τό θεϊκό τό αἷμα. Ὁ χαρά τ' Οὐρανοῦ. Πῶς οἱ ψυχές σκιρτοῦνε. Καί ἀκούγω μιά φωνή, καὶ μὲ γεμάτη, τοῦ Θεοῦ τῆ φωνή, πού ἀπ' τό ποτήρι βγαίνει: "Ὁ σῶσε με, σῶσε μέ ἀπό τά μολυσμένα χέρια". Μέσα μου ἡ θεϊκιά κραυγή ἀντιλαλεῖ. Κ' ἐγώ ὁ τρελλός, ὁ δειλός, πού πιάστηκα μέσ στά παιδιάστικα κι ἀνήμερα παιχνίδια". Κι ὁ Πάρσιφαλ μέσ στή ριχτή του ἀγωνία στά γόνατα του πέφτει. "Σωτήρα. Κύριε. Θεέ τῆς Χάρης. Πῶς ὁ ἔνοχος ἐγώ θέ νά συγχωρηθῶ;". Μά ἡ Κούντρου πού γεμάτη θαυμασμό καί πόθο τόν κοιτᾷ, λέει καί πάλι: "Δές τῆ γλυκειά χαρά πού ἔρχεται". Ὁ Πάρσιφαλ τῆ βλέπει σάν νά κοιτᾷ μακριά: "Ἔτσι κ' ἐκεῖνος... Τά ἴδια τά μάτια τόν κοιτάζαν... Τό ἴδιο τό γέλιο, τά ἴδια τά χεῖλη, τό ἴδιο ἀγκάλιασμα, ἂ, τό ἴδιο, τό ἴδιο φιλί... πού τήν πληγή του ἀνοιξε... Ἀμόρτα!.. Φύγε ἀπ' ἐδῶ, φύγε ἐσύ... Εἶσαι νεκρή γιά μένα...". "Ἐσύ πού νιώθεις τόν πόνο τοῦ ἄλλου, καί τόν δικό μου τόν πόνο ἄς νιώσεις. Ἐσύ ὁ Σωτήρας, γιά νά μέ σώσεις ἐνῶσου μέ μένα. Μέσ ἀπ' τά βάρη τῶν αἰώνων τόν ἐρχομό σου πρόσμενα. Ἀν ἤξερες τήν κόλαση πού μέ τόν ὕπνο καί τό ξύπνημα, τόν θάνατο καί τῆ ζωῆ, τόν πόνο καί τό γέλιο, δίχως τελειωμό, μέσ στήν ψυχή μου σκόρπισε τῆ φρίκη. Τόν εἶδα... Ἐκεῖνον εἶδα. Τόν Σωτήρα... Καί νά γελάσω τόλμησα... Τά μάτια Του μέ κοιτάζαν. Κι ἀπό τότε πηγαινῶ ἀπό κόσμο σέ κόσμο καί φάχνω νά Τόν βρῶ. Τά μάτια Του μέ βλέπουνε. Μά πάλι νά, στό γέλιο ξεσπῶ. Στ' ἀκάθαρτο γέλιο: ἕνας ἀδύνατος στήν ἀγκαλιά μου πέφτει. Γελῶ, γελῶ, φωνάζω, οὐρλιάζω... Κ' ἔπειτα πάλι, μέσα στή νύχτα μετανιωμένη ξυπνῶ, καί Τόν καλῶ, Αὐτόν πού κάποτε κοροῖδεφα. "Ἄσε με ἀπάνω Του τά δάκρυά μου νά κυλήσουνε κι ἂν ὁ Θεός μέ διώχνει, σῶσε με σύ". Ὁρθός ὁ Πάρσιφαλ λέγει: "Καί σύ κ' ἐγώ καταραμένοι νάμαστε ἂν μέσ στ' ἀγκάλιασμα σου τῆ θεϊκιά μου ἀποστολή ξεχάσω. Καί σένα πρέπει νά σε σώ-

σω, ἂν βγάλεις ἀπό μέσα σου τόν μολυσμένο πόθο. Τό βάλαμο ἔρ-
χεται ἀπ' ἄλλοῦ. "Ἄν δέν στεγνώξει τοῦ πόνου σου ἡ πληγή, δέν θά
μπορέσεις νά βρεις τή γαλήνη. Μιά ἄλλη πηγή, ἔ, μία ἄλλη ὑπάρχει,
πού ἐδῶ οἱ Ἀδελφοί, γεμάτοι ἀγωνία, τήν φάχνουνε. Μά ποιός τή
βλέπει νά λάμπει τήν ἀληθινή τήν Πηγή; Ὡ τρελλή νύχτα τοῦ κό-
σμου, ἡ δίψα σου ποῦ σ' ὀδηγεῖ; "Κ' ἡ Κούντρο τοῦ λέγει: "Μέ τό
φιλί μου εἶδες τόν κόσμον καί μέ τ' ἀγκάλιασμά μου Θεός ἔγινες.
Κι ἂν καί γιά μία ὥρα ἀκόμα εἶσαι Θεός, γι' αὐτή τήν ὥρα ἐγώ ἄς
χαθῶ κ' ἡ πληγή νά μὴν κλείσει. "Ἀφησέ με νά σ' ἀγαπῶ, κ' ἔτσι ἡ
χάρι θά μοῦ δοθεῖ". "Στόν Ἀμόφορα νά μέ πᾶς". "Ὁχι, ὄχι." Ὡ
πόσο γέλασα. Ἡ Ἰδία του ἡ λόγχη τόν ἐτρύπησε. Κι ἔν γιά τόν βέ-
βηλον αὐτόν νιώσεις τή συμπόνια, τό σίδερο καί σένα θά χτυπήσει.
Κλειῖστε τό δρόμο του. Ἐμένα βοηθήστε. Κι ἂν βρεῖς τά μονοπάτια,
ἐκεῖνο πού φάχνεις ποτέ νά μὴν τό βρεῖς. Ὡ πλάνη, ἀπάτη, σέ μέ-
να ὑποταγμένες, τά βήματά τ' ἐ πάρτε". Καί τότε νά, ὁ Κλίνγκσορ
φάνηκε κρατώντας μέσ στά χέρια του τή Λόγχη. "Μέ τό σίδερο αὐτό
τή δύναμή σου δένω" καί τήν πετᾶ στόν Πάρσιφαλ. Μά πάνω ἀπ' τό
κεφάλι του ἡ Λόγχη σταματᾶ. Ὁ Πάρσιφαλ πηδᾶ καί τήν ἀρπάζει καί
τήν κρατᾶ ψηλά καί κάνει τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ. Ἐνας σεισμός.
Γκρεμίζεται ὁ πύργος κι ὄλα τά δέντρα καί τά λούλουδα μέ μιᾶς ἐ-
ξαφανίζονται. Τώρα μία γῆ ξερη καί μαδημένα πέταλα. Καί φεύγον-
τας ὁ Πάρσιφαλ στήν Κούντρο λέγει: "Τώρα ξέρεις ποῦ θά μέ βρεῖς".
(Συνεχίζεται)

Ἄγλ. Ζάννου

Β Μ Υ Θ Ο Σ

Ο ΟΥΠΑΓΚΟΥΠΤΑ

Κοντά στά τείχια τῆς Μαδούρας ὁ μαθητής τοῦ Βούδδα ὁ Οὔπα -
γκούπτα κοιμόταν ξαπλωμένος πάνω στά χῶματα. Ἦταν ἀργά. Οἱ πόρ-
τες τῶν σπιτιῶν εἶχαν κλειστεῖ, εἶχανε σβῆσει τά λυχνάρια καί
μέσα στή θολούρα τοῦ ἀγροστιάτικου οὐρανοῦ τ' ἀστέρια διόλου
δέν φαινόντανε.

Ποιανῆς τά πόδια νά ἔκανε πού τά βραχιόλια τῶν ἀστράγαλῶν
της κουνουνίσαν καθώς ἀγγίξανε τό στῆθος του; Ἐύπνησε ἀπότομα
κι ἀνοίγοντας τά μάτια του -τά πάντα πρόθυμα νά σχωρέσουν- χτυ-
πήθηκε σκληρά ἀπό τό φῶς τοῦ λυχνarioῦ κάποιας γυναίκας. Ἦτανε
μία χορεύτρα στολισμένη μέ γιορτανία, ντυμένη μέσα σέ γαλάζιο
πέπλο καί μεθυσμένη ἀπ' τό κρασί τῆς νιότης.

"Μέ συμπαθᾶς καλέ μου ἀσκητή", εἶπε ἡ γυναίκα. "Σάν θέλεις,
κόπιασε νά κοιμηθεῖς στό σπίτι μου. Τό χῶμα δέν εἶναι τό πρε-
πούμενο γιά σέ γιατάκι". Κι ὁ ἀσκητής ἀπάντησε: "Γυναίκα σύ-
ρε στό καλό. Σάν φτάσει ὁ καιρός θά ρθῶ κοντά σου ἐγώ".

Ξάφνου ή νυχτιά τά δόντια της μοστράρησε στό φῶς μιᾶς ἀστραπῆς. Κάπου μακριά, στήν ἄκρη τ' οὐρανοῦ, ή καταγίδα χάλασε τόν κόσμο καί φόβου ἀνατριχίλα ἔνιωσε ή γυναίκα.

Ἀπ'τόν πολύν ἀνθό στενάζαν τά κλαριά. Μέσα στῆς ἀνοιξης τό χλιαρό ἀγέρα ἀπό μακριά ἔφτανε κολυμπώντας ὁ ἀχός κάποιας χαρούμενης φλογέρας. Ὁλος ὁ κόσμος εἶχε πάει στῶν λούλουδων τό πανηγύρι μέσ στό δάσος.

Μεσούρανο τ' ὀλόγιομο φεγγάρι θωροῦσε τίς σκιές τῆς πόλης. Μέσα στούς ἀδειους δρόμους μόνος περπάταγε ὁ ἀσκητής, καθώς τ' ἀηδόνια καθισμένα πάνω στά κλαριά τῶν μάγκο σφυρίζαν τό λυπητερό τραγούδι τους.

Ὁ Οὐπαγκούπτα τήν πύλη πέρασε τῆς πόλης καί στάθηκε ὄξω ἀπ'τά τείχια. Μές στίς σκιές τῶν ἀψηλῶν τειχιῶν ποιά νά 'τάνε κείνη ή γυναίκα πού ξαπλωμένη κείτονταν στό χῶμα; Ἦτανε ἀρρωστη βαριά ἀπό πανούκλα κι ὄλο τό σῶμα της ἦτανε πληγές γιομάτο. Στά βιαστικά τήν πέταξαν ὄξω ἀπ'τήν πόλη.

Ὁ ἀσκητής καθότανε κοντά της κρατώντας τό κεφάλι της στά γόνατά του κι ὄλη τήν ὥρα μέ νερό τῆς ἔβρεχε τά χεῖλια. Καί βάλαμο τῆς ἔχυνε στίς πληγές της.

"Ποιός νά 'σαι σὺ πονετικέ μου ἀνθρωπε; ρώτησε ή γυναίκα.

"Ἦρθε ὁ καιρός κοντά σου νά βρεθῶ κι εἶμαι ἐδῶ" ἀπάντησε ὁ ἀσκητής.

P. Ταγκόρ. Ἀπό τό "Φρουτομάζωμα". Λεύτερη ἀπόδ. Δημ. Θεοδωρίδη.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

α' Δέν ξέρω τίποτα τό πιό ἐξαγιαστικό ἀπό τήν ἔνωση συγγενικῶν πνευμάτων στήν τέχνη. Τή στιγμή πού γίνονται τοῦτα τά συναπαντήματα ὁ φιλότεχνος ξεπερνάει τόν ἑαυτό του. Ὑπάρχει καί συνάμα δέν ὑπάρχει. Θαμποβλέπει κάποια λάμψη τῆς ἀπεραντοσύνης, μά τά λόγια δέν τοῦ φτάνουν γιά νά ἐκφράσει τή χαρά του, γιατί γλώσσα τά μάτια δέν ἔχουνε. Τό πνεῦμα του λεφτερωμένο ἀπό τίς ἀλυσίδες τῆς ἕλης κουνιέται μέσ στόν ἴδιο τῶν πραγμάτων τό ρυθμό. Ἔτσι ή τέχνη συγγενεύει μέ τή θρησκεία κ' ἐξευγενίζει τήν ἀνθρωπότητα. Νά γιατί τό ἀριστοτέχνημα γίνεται κάτι τό ἱερό.

Ἰοαννούρα-Κακοῦζο, γιαπωνέζος συγγραφέας (1813-1862).

Ἀπό τό "Βιβλίο τοῦ τσαγιού"¹.

1. Σημ. συντ. Ἀπόσπασμα ἀπ'τό ἴδιο βιβλίο εἶναι καί τό ταοϊκό παραμῦθι γιά τό νόημα τῆς τέχνης πού μέ τόν τίτλο "Ἡ ἄρπα", δημοσιεύτηκε στό προηγούμενο Δελτίο (18^ο, Ἀνοιξη 1963, σελ.32).

β' Τίς διαθέσεις τῆς ψυχῆς τίς βαθιές τίποτα δέ μπορεί νά τίς ἐπηρεάσει καλύτερα ἀπό τήν ἱερή τέχνη.

Φρίγγιοφ Συόν (Frithjof Schuon)

'Από τό βιβλίον του "Ἡ ὑπερβατική ἐνότητα τῶν θερησκειῶν".

γ'. Πιό πολλή ἀλήθεια ὑπάρχει σ' ἓνα ἔργο τέχνης παρά σέ ὅλα τά βιβλία τῶν φιλοσόφων.

Κ' ἔπειτα οἱ μόνοι φιλόσοφοι πού δέ γεννιοῦνται πεθαμένοι εἶν' οἱ ποιητές.

'Αντρέ Σουαρές (Andrè Suarés). 'Από τό "Ἰδού ὁ ἄνθρωπος".

Μετάφρ. Μαργ. Γ. Οἰκονόμου

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Τῆς ὁμορφιάς τό λεξιλόγιον
πού 'ναί ὁ ἀντίλαλος τοῦ ἀντίλαλου
τῆς θεϊκιάς λαλιάς,
ἀτέλειωτο εἶναι.

Δημ. Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ. 100).

Η ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΤΟΥ ΝΑ ΖΩΜΕΝ

ΤΗΝ ΘΕΟΣΟΦΙΑΝ

Διατί ἐνῶ ἡ Θεοσοφία εἶναι τόσον εὐκολονόητος εἶναι τόσον δύσκολον νά τήν ζῆ κανεῖς;

'Ἐνα δεκαετές παιδίον ἡμπορεῖ κάλλιστα νά ἐννοήσῃ τήν Μετενσάρκωσιν, τό Κάρμα καί τās ἀπλᾶς ἀληθείας τῆς ἐξελίξεως τῆς ψυχῆς. Δέκα ἔξ ἐτῶν εἴτε ἄρρεν εἴτε θῆλυ δύναται νά συλλάβῃ τό ἐξελικτικόν Σχέδιον τό ὁποῖον ἀφορᾷ εἰς τās Ρίζας, Φυλάς καί τās Ὑποφυλάς, ὡς καί εἰς τά Φυσικά Βασίλεια. 'Ἐν τούτοις οἱ μεγαλύτεροι ἐξ ἡμῶν δέν ἡμποροῦν νά μεταφέρουν τελείως τήν Θεοσοφίαν εἰς τήν καθημερινήν των ζωήν.

'Ἡ νόησις εἶναι ἀρκετή διά νά γίνῃ ἡ Θεοσοφία ἀντιληπτή, ἀλλά διά νά τήν ζήσωμεν, πρέπει νά ἐνεργοῦν συγχρόνως νόησις, αἴσθημα καί διαίσθησις, πρέπει ἀκόμη νά συλλάβωμεν τήν ἐσωτέραν Φύσιν τῶν Ἀληθειῶν τās ὑποίας ἡ νόησις παραδέχεται ὡς λογικάς καί ὄχι ἀπορριπτέας.

Αὐτή ὅμως ἡ ἐσωτέρα φύσις ἀποκαλύπτεται ἐν μέτρῳ καί ἀναλόγως πρός τήν ἱκανότητά μας διά τῶν λεπτοτέρων ἡμῶν αἰσθήσεων καί ἀκόμη ἐφ' ὅσον μανθάνομεν νά μεταχειριζώμεθα τήν διαίσθησιν.

'Ἐάν ἡ Θεοσοφία ἦτο ἀπλῶς διανοητική θεωρία ἡ ὁποία εἶχεν ἐπινοηθῆ ἀπό ἐξευλιγμένους ἐγκεφάλους, θά ἡδύνατο νά γίνῃ ἀντιληπτή μόνον διά τῆς νοήσεώς μας. 'Ἄλλ' εἶναι ὀλιγώτερον διανοη -

τικόν σύστημα ή αποκάλυψις τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων τῆς ὄρα - τῆς καί τῆς ἀοράτου ζωῆς.

Ἡ Θεοσοφία δύναται νά παρομοιωθῆ μέ ποίημα. Τό ποίημα ἔχει τήν νοητικήν του ἔννοιαν, ἡ ὁποία θά ἡδύνατο νά ἐκφρασθῆ καί εἰς πεζόν λόγον, ἀλλά περιέχει ἐπίσης καί κεκρυμμένην ἀποκάλυψιν τῆς ζωῆς. Αὐτός ὁ κεκρυμμένος παράγων εἶναι δυνατόν νά γίνῃ ἀντιληπτός ἀπό ἡμᾶς μόνον ὅταν ἀντιδρῶμεν εἰς αὐτόν διά τῆς φαντασίας, ἡ ὁποία παράγεται ἀπό ἐκλεπτυσμένα αἰσθήματα. Ὅταν τά αἰσθήματά μας διαφωτίζονται ἀπό φωτεινάς λάμπεις τῆς διαισθήσεως, τότε ἕνα μέγα ποίημα ἀποκαλύπτει ὅλην τήν πληρότητα τῆς ἀληθείας του. Μόνον ὅταν ἀντιληφθῶμεν τόν ποιητικόν παράγοντα τῆς Θεοσοφίας ἐλευθερώνεται ἐντός ἡμῶν ἡ δημιουργική δύναμις. Αὕτη ἡ δύναμις μᾶς δίδει τήν δυνατότητα νά μεταβάλλωμεν τόν χαρακτήρα μας εἰς ἰδανικόν ὑπόδειγμα.

Αὐτό σημαίνει ζῆν τήν Θεοσοφίαν.

Ἡ κατανόησις τῆς Θεοσοφίας ἀξιάκει τότε εἰς ἡμᾶς συμπῶνως πρὸς τήν προσωπικήν μας ἐξέλιξιν.

Ἐάν κλίνωμεν μόνον πρὸς τήν νόησιν, παραμένει ἡ Θεοσοφία γνῶσις νοητική, ἐάν ἔχωμεν διάθεσιν μόνον συναισθηματικήν, γίνεταί ἡ Θεοσοφία μία θρησκεία δι' ἡμᾶς. Ἄλλ' ὅταν εἴμεθα συγχρόνως νοητικοί, αἰσθηματικοί καί ἰσχυρῶς δεκτικοί διά τά δημιουργήματα τῆς τέχνης καί τήν ὡραιότητα τῆς φύσεως, τότε ἐμφανίζεται ἡ Θεοσοφία ὡς μία δύναμις, ἡ ὁποία ἀνέρχεται ἀπό τό βαθύτερον εἶναι μας. Τότε ἡ φιλοσοφία τῆς Θεοσοφίας δέν μᾶς χρησιμεύει πλέον ὡς στήριγμα, ἀλλ' ὡς κάτοπτρον, τό ὁποῖον ἀντανάκλᾳ τό πρόσωπον τῆς ψυχῆς μας.

Καθ' ἐκάστην δημιουργοῦμεν τήν Θεοσοφίαν μας ἐκ νέου. Διό νά ζήσωμεν τήν Θεοσοφίαν, πρέπει νά εἴμεθα συγχρόνως ἐπιστήμονες, φιλόσοφοι, θυσιαζόμενοι, καλλιτέχναι, φιλόσοφοι, ἄρχοντες καί ἀγαπῶντες. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν εἶναι ἢ ὅη ὅλα αὐτά. Καί τοιοῦτοτρόπως, δέν κατορθώνομεν νά ζήσωμεν πλήρως τήν Θεοσοφίαν. Δυνάμεθα σήμερον μόνον τμηματικῶς νά τήν ζῶμεν. Κάποτε ὅμως θά τήν ζήσωμεν πλήρως. Διά νά φθάσωμεν εἰς τόν σκοπόν μας, πρέπει πάντοτε νά σκεπτόμεθα ὅτι ἡ Θεοσοφία εἶναι ἐπιστήμη, θρησκεία, φιλοσοφία, τέχνη, πραγματική δρᾶσις καί ὁδός πρὸς τήν ἀγάπην. Τό νά σπουδάσωμεν τήν Θεϊκὴν Σοφίαν εἶναι μόνον ἡ ἀπαρχή.

Τήν Θεϊκὴν Σοφίαν νά ἀποκτήσωμεν, αὐτό εἶναι ὁ σκοπός μας

Ζιναραγιαντάσα (C. Jinarajadasa). Ἀπό τό γερμανικόν θεοσοφικόν περιοδικόν "Αντσαρ". Ἔτος ΙΔ', 1959, τεῦχος 1.

Μετάφρ. Χριστίνας Ἰ. Μαργαρίτη.

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΔΕΙΤΕ

Ἡ δίκη τέλειωσε. Ἡ ἀπόφαση βγήκε. Καί βγαίνοντας ἀπ'τὴν ἀ-
θουσα ὁ κατάδικος εἶπε στοὺς ἐνόρκους: "Ἐλάτε νὰ δεῖτε τὴν ἐκ-
τέλεσή μου". Μά βέβαια κανένας δέν θά πῆγε. Ποιός θάχε τό θάρ-
ρος ν' ἀντικρύσει τὴν πράξη, τὴ συνέπεια μιᾶς τέτοιας ἀπόφασης;
Νά δεῖ πῶς μέ τὴ δίκη του θέληση ἓνας ἄνθρωπος ἔπαψε νὰ ζεῖ; Νά
δεῖ πῶς εἶναι κι αὐτός ἓνας δολοφόνος; Μά τὸν ἄλλο γι' αὐτό δέν
τόν καταδικάσανε; Ἦταν ἓνας δολοφόνος. Τότε κι αὐτός;... Καί
ποιός αὐτόν θά τὸν καταδικάσει γιὰ τό δικό του φόνο; Βέβαια ὄχι
ὁ ἀνθρώπινος ὁ νόμος. Οἱ ἄνθρωποι τὸν χειροκρότησαν γι' αὐτό. Χά-
ρηκαν γιατί ἓνας δολοφόνος θάφευγε ἀπ'τὴ μέση, χάρηκαν γιὰ τὴ
δικιὰ τους τὴν ἀσφάλεια ... Μά οἱ ἄλλοι δολοφόνοι (ἐκείνους πού
χειροκροτοῦνε τώρα) θά βροῦνε τίς τιμές γιὰ τὸν δικό τους φόνο..

Τιμωριέται τό ἔγκλημα μέ τό ἔγκλημα; Τό αἷμα μέ τό αἷμα; Κι
ὁ πρῶτος δολοφόνος, μέσ στή ζάλη τοῦ πάθους του, μέσ στήν ἔξαψη
μιᾶς τυφλῆς μανίας σήκωσε τό φονικό του ὄπλο. Μά ὁ δεῦτερος μέ
τόν ψυχραίμο νοῦ του, μέ τὴ συνειδητὴ του ἀπόφαση, ἔδωσε τὴ δια-
ταγή γιὰ τὸν δικό του φόνο. Τάχα ποιός ἀπ'τούς δυό τὴν πιό με-
γάλη εὐθύνη νάχει; Ὁ πρῶτος, ἓνας ψυχικά ἄρρωστος, ὁ δεῦτερος,
ἓνας λεγόμενος ὑγιής καί ἰσορροπημένος ἀντιπρόσωπος τῆς κοινω-
νίας.

Κι ἀπ'τόν θολωμένο νοῦ τοῦ πρώτου, πού ἀντικαθρεφτίζει τὴν
ψυχικὴ του ἀνισορροπία, τὴν ἐσωτερικὴ του δυσαρμονία (καί τὴν
εὐθύνη τῆς κοινωνίας γι' αὐτό) βγαίνει σάν συνέπεια, σάν ἀποτέ-
λεσμα, ἡ ἀντικοινωνικὴ πράξη, ὁ φόνος. Μά ἀπ'τόν ψυχραίμο νοῦ
τοῦ δευτέρου, πού ὅλοι πιστεύουνε πῶς ἔχει τὴν ψυχικὴ καί τὴ νο-
ητικὴ ἰσορροπία καί γι' αὐτό ἡ πολιτεία τὸν ἔβαλε ν' ἀντικαθρε-
φτίσει τὴ δικιὰ τῆς δικαιοσύνης, τί τό διαφορετικὸ νὰ βγαίνει τά-
χα; Ἡ προστασία τῆς κοινωνίας μέ τὴν ἀφαίρεση μιᾶς ζωῆς; Μέ τὸν
παραδειγματισμό; Κι ὅμως οἱ στατιστικὲς ἔχουν ἀποδείξει πῶς στίς
πολιτεῖες ἐκεῖνες πού ἔχουν καταργήσει τὴ θανατικὴ ποινὴ, τὰ
ἐγκλήματα ὄχι μόνο δέν ἀξηθήκανε, ἀλλά καί σέ μερικές λιγοστέ-
φανε κιόλας. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὥρα τοῦ ἔξαλλου πάθους,
ὅπως καί στήν ὥρα τῆς μέθης, δέν μπορεῖ τίποτα νὰ σκεφθεῖ. Δέν
ξέρει τί κάνει οὔτε βρῖσκεται σέ κατάσταση ν' ἀντιληφθεῖ τίς συ-
νέπειες τῆς πράξης του. Μόνο στό λεγόμενο "ἔγκλημα ἐν ψυχρῶ"
μπορεῖ νὰ γίνεῖ αὐτό. Καί γι' αὐτό γιὰ τὴν πρώτη περίπτωσι, γιὰ
τό ἔγκλημα "ἐν βρασμῶ ψυχικῆς ὀρμῆς", ὁ ἐγκληματίας δέν καταδι-
κάζεται σέ θάνατο. Μά κι ὁ ἄλλος, ἐκεῖνος πού ὑποτίθεται πῶς ἔ-
κανε τό ἔγκλημα μέ ψυχραίμο νοῦ, εἶχε τάχα ψυχικὴ ἰσορροπία;

Τό πάθος του, τό μίσος του, δέν τήν εἶχε καταστρέφει καί κατά συνέπεια δέν εἶχε καταστρέφει καί τήν ἰσορροπία τοῦ νοῦ του; Ποιά ὑγίης φυχή μπορεῖ ποτέ νά κάνει φόνο; Τόν σωματικά, ἄρρωστο τόν βάζουμε στό νοσοκομεῖο, τόν ψυχικά στό ψυχιατρεῖο. Μ' αὐτόν πού ἔχει τή βαθειά εὐεῖνη ἀρρώστεια πού ἴσως, ὡς τή στιγμή τοῦ φόνου, ὡς τή στιγμή τῆς ἐκδήλωσης, νά μήν ἦταν φανερή, μά εἶχε τό στίγμα μιᾶς βαθειᾶς ἐσωτερικῆς δυσαρμονίας (καί κάθε ἀρρώστεια, εἴτε σωματική εἴτε ψυχική, δυσαρμονία εἶναι), αὐτόν σέ ποιό νοσοκομεῖο τόν πηγαίνομε; Στό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα... Κι ἀντί νά ναι οἱ φυλακές, ὅπως εἶναι τώρα, τό σπίτι τῆς ψυχικῆς ἐξουθένωσης, ὅπου ἡ φυχή πέφτει πιό βαθειά μέσα στό βουρκο, θά πρεπε νάταν ἕνα ἀπέραντο σχολεῖο ὅπου δάσκαλοι κι ἀληθινοί γιατροί τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς θά ξέρανε νά τήν τραβήξουν ἀπ' τό βουρκο στόν φωτισμένο ἀγέρα.

Μά τώρα ποιός ξέρει νά δίνει στή διφασμένη φυχή τό ἀθάνατο νερό τῆς Ζωῆς; Παιδιά πού μεγάλωσαν δίχως στοργή, μέσα σ' ἕνα καθυστερημένο ἐγκληματικό περιβάλλον, μέσα στήν ψυχική ἀνικα-νοποίητη δίψα κι οὔτε κανένας ἔσκυφε ποτέ στή μοναξιά τους, τόν πόνο τους νά δεῖ, τώρα στρέφονται ἐνάντια στήν κοινωνία, ἐνάντια στή ζωή. Καί σάν συνέπεια, σάν ἀποτέλεσμα, ἔρχεται ἡ φονική πράξη.

Ἡ πολιτεία σάν μάνα κι ὄχι σάν δήμιος ἄς πάρει τίς ἀνθρώπινες φυχές στήν ἀγκαλιά της κι ἄς τούς δώσει τή στοργή, τήν ψυχική τροφή πού ἔχουν τόσο στερηθεῖ.

"Ἐλάτε νά δεῖτε τήν ἐκτέλεσή μου".

Κι ἄν κανένας πῆγαινε, θά βλεπε μπροστά του ἕνα ἀνθρώπινο κουφάρι χαρπαλεύοντας νά σπαρταρᾷ...

"Ὁ Θεός Ἀγάπη ἐστί".

Μά ἐμεῖς μέσα στό μίσος, μέσα στό φόβο, μέσα στήν ἄγνοια, δέν ἀναλογιζόμαστε τή δικιά μας εὐθύνη, καί τήν εὐθύνη ὁλόκληρης τῆς Πολιτείας, ὅταν "ἐν ψυχρῶ" ἀποφασίζει ἕνα φόνο.

"Ὁ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι".

Μά ἔφτασε πιά ὁ καιρός, ὅπως ἔφτασε καί σέ τόσες ἄλλες χῶρες, νά βγοῦμε ἀπ' τό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας, τῆς σκληρότητας, τῆς πνευματικῆς καθυστέρησης, τῆς συσκοτίσης τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιάς μας καί νά νιώσουμε βαθειά μέσα μας τήν ἀληθινή Ἀδελφότητα ἀνάμεσα σ' ὄλους τούς ἀνθρώπους.

"Ὁ Θεός Ἀγάπη ἐστί".

'Αγλ. Ζάννου

ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

Βροχή και μούχλα στάζει ή φυλακή μου,
οί άράχνες, μαῦρες σκιές, σαλεύουνε στους τοίχους,
και στήν καρδιά μου ή πλάκα του θανάτου
μοῦ κόβει τήν πνοή.

Μεσάνυχτα εἶναι ἐδῶ και μεσημέρι άπ' έξω.

Έξω, μαγιατικό πρωινό, τά δένδρα άνατριχιάζουν,
οί ροδοδάφνες άνησαν, γυαλίζουν τά ποτάμια,
Θεέ μου έλευθεριά.

Και τώρα στό σκοτάδι μου θυμάμαι τό χωριό μου,
τά σπίτια του άητοφωλιές στά βράχια κρεμασμένα
πού μέσ στόν ήλιο λάμπανε και τρίζαν στόν άγέρα.

Ήταν στιγμές δλόχαρες πού σάν πουλί πετούσα
στίς κρυσταλλένιες ρεματιές,
και στό ποτάμι πάλευα τήν άφρισμένη όρμη του,
κ' ήμουνα πάντα ό νικητής.

Ήταν στιγμές δλόχαρες, κ' ήρθε καιρός σιλαβιάς...

Πέρα, στήν άκρη του χωριού, σέ μιά άνεμόδαρτη κορφή,
γυμνοί και μαῦροι στέκονταν οί τοῖχοι του σχολειού.

Άπ'τό στενό παράθυρο κοιτούσα τά βουνά,
και στίς πεδιάδες πού άχνιζαν τούς ήσκιους των πουλιών.
Και τότε ξεσχιζα μέ όρμη τό κούφιο μου βιβλίο.
Τύποι, ξερά διδάγματα και μουχλιασμένοι νόμοι...
Μά τότε ό γέρο δάσκαλος πούχε καρδιά άπό πέτρα,
μέ μάτια πουβγαζαν φωτιές μοῦ μάτωνε τά χέρια...

Μόλις πρωτόβγαλτο παιδί

πού άνοιγοντας τά μάτια στή ζωή

διφούσα λίγη άγάπη,

διφούσα έλευθεριά...

Τή μάνα δέν τή γνώρισα

κι άδέλφια έγω δέν είχα,

και κάλλιο και πατέρα νά μήν έβλεπα

σάν γύριζε τρικλίζοντας τίς νύχτες

κι άπάνω μου τή μέθη του ξεespoῦσε.

Μέσ στό σχολειό κανείς δέν έγειρε

τήν πονεμένη μου φυχή νά δεῖ,

και μπρός σέ κάθε βήμα μου

τό μίσος, τό περγέλιο,

μονάχη συντροφιά μου.

Καί στήν καρδιά μου νοιώθοντας τή λύσσα τοῦ βερριᾶ παίρναν φτερά τά πόδια μου, φτερά γιά ν' ἀνασάνω...

Κάμποι τοῦ Ἀπρίλη ὀλόφωτοι. Νύχτες γεμάτες ἄστρα. Οἱ ἀγριοβιολέπτες ἀνοιγαν καί στά βαθειά χορτάρια ρουφώντας τήν πνοή τῆς Γῆς, ἀγάλια ἀποκοιμίου. Καί τότε γέλια καί χοροί, νεράϊδες τραγουδοῦσαν... Ξυπνοῦσα ἀνατριχιάζοντας... Κανείς, μονάχος πάντα... Μά κάποιο ἠλιόλουστο πρωινό, τήν ὥρα πού ξυπνοῦσα στή ρεματιά τοῦ ποταμοῦ, κάποιο κορίτσι ἀντίκρου μου μέσ στά νερά πού πέφτανε μονάχη της λουζόταν, καί γύρω φωτιστέφανα πετοῦσαν ἀπ' ἀφρούς. Νεράϊδα νάταν ἄραγε; Κι ἀκόμα μήν κοιμόμουν; Καί τήν πνοή μου κράταγα μήν τύχει καί χαθεῖ.

Φέрте κρασί σῶν λουλουδιῶν τίς κοῦπες γιά νά πιῶ καί μέσ στά χόρτα νά μεθήσω, φέрте κρασί νά τραγουδήσω τήν πρωτογνώριστη χαρά.

Καί πίναμε καί πίναμε — τό κρασί τοῦ Πάθους — Καί πάνω ἀπ' τ' ἀγρολούλουδα μᾶς τραγουδοῦσε ὁ Ἔρως.
(Συνεχίζεται)

Ἄγλ. Ζάννου. Ἀπό τά "Ποιήματα"

ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

"Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεύς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τήν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπό καταβολῆς κόσμου. Ἐπίνασα γάρ, καί ἐδώκατέ μοι φαγεῖν ἐδίψησα καί ἐποτίσατέ με ἕξενος ἤμην, καί συνηγάγετέ με γυμνός, καί περιεβάλετέ με ἡσθένησα, καί ἐπεσκεφασθέ με ἐν φυλακῇ ἤμην, καί ἦλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σέ εἶδομεν πεινῶντα, καί ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καί ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἶδομεν ξένον, καί συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καί περιεβάλομεν, πότε δέ σέ εἶδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καί ἦλθομεν πρός σε; Καί ἀποκριθεῖς ὁ βασιλεύς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε".
(Ματθ. κε' 34-40).

Τί ἐλπίδα! Ὅλοι λοιπόν ὅσοι θ' ἀνακαλύφουνε πώς ὁ διπλανός τους εἶν' ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς ἀνήκουε στό πλήθος ἐκείνων πού τούς εἶν' ἀγνωστος ὁ Χριστός ἢ πού ξεχάσανε τ' ὄνομά του. Κι ὅμως αὐτοί εἶναι. Οἱ πολυγαπημένοι. Δέν εἶναι στό χέρι καμιανοῦ ἀπό

κείνους πού έχουνε στήν καρδιά τους αγάπη νά μὴν ὑπηρετήσουνε τό Χριστό. Ὁ τάδε, πού νομίζει πώς τόν μισεῖ, τοῦ ἔχει ἀφιερῶσει τή ζωή του. Γιατί ὁ Ἰησοῦς βρῖσκεται ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους φορῶντας μάσκες. Βρῖσκεται κρυμένος ἀνάμεσα στοὺς φτωχοὺς, στοὺς ἀρρώστους, στοὺς φυλακισμένους. Πολλοί πού τόν ὑπηρετοῦν ἐπίσημα δέ μάθανε ποτέ ποιός εἶναι. Μά πολλοί πού τ' ἔνομά του δέν τό ξέρονε θ' ἀκούσουνε τή μέρα τή στερνή τά λόγια πού τίς πύλες τῆς χαρᾶς θά τοὺς ἀνοίξουνε. " Ἐγὼ ἤμουνα κεῖνα τὰ παιδιᾶ, ἐγὼ ἤμουνα κεῖνη ἡ ἀργατιά. " Ἐκλαψα σέ κεῖνο τό κρεββάτι τοῦ νοσοκομείου. " Ἡ, ννα κεῖνος ὁ φονιάς μέσ στό κελλί τῆς φυλακῆς τήν ὥρα πού τόν παρηγοροῦσε".

Φρανσουά Μωριάκ (Francois Mauriac), βραβεῖο Νόμπελ 1953. Ἀπό τῆ "Ζωή τοῦ Ἰησοῦ" (ἀπό τό κεφ. ΚΔ).
Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ἡ "Βιβλιοθήκη Νέας Ἐποχῆς" κυκλοφόρησε τώρα τελευταῖα ἓνα ἀξιόλογο βιβλίον χριστιανικῆς φιλοσοφίας, τό ἔργο τοῦ περιφῆμου ἱρλανδοῦ συγγραφέα "Ἐμμετ Φόξ (Emmet Fox) " Ἡ ἐπί τοῦ ὅρους ομιλία καί ἡ Κυριακή προσευχή".

Ἡ Θ. ΕΝ. αἰσθάνεται μεγάλη χαρά γιά τήν ἐκδοση αὐτοῦ τοῦ ὠραίου βιβλίου πού μέ πνεῦμα πλατύ καί ἀδογματιστο, μέ βαθιά κατανόηση καί θεαμὴ αγάπη ἐμηνεῦει κεῖνες τίς ὑπέροχες εὐαγγελικές σελίδες. Κι ἀκόμα μεγαλύτερη γίνεται ἡ χαρά της ἐπειδὴ ὁ μεταφραστής τοῦ ἔργου εἶναι ἓνα διαλεχτό μέλος της, ὁ ἀδέχαστος ἀδελφός μας Κώστας Πάγκαλος, ζωγράφος, πρῶην διευθυντῆς Καλῶν Τεχνῶν στό Ὑπουργεῖο Παιδείας, πού ἐδῶ καί τρία χρόνια ἔφυγε ἀπό τό γήινο κόσμον. Ἡ μετάφραση αὐτή σέ γλαφυρή καί ζωντανή δημοτική δείχνει πώς ὁ ἀληθινός ἐκεῖνος καλλιτέχνης τοῦ πινέλου ἤτανε καί τῆς πέννας καλλιτέχνης ἀληθινός.

Ὅταν ἦταν ἀκόμα ἀνένδοτη δημοσίευσε ὁ Πελεκάν δυό ὠραῖα της ἀποσπάσματα. Τό ἓνα βρῖσκεται στό 8ο τεῦχος τοῦ Δελτίου μας (Φθινόπωρον 1960 σελ. 14) μέ τόν τίτλον "Κατά τό μέτρο πού μεταχειριζόσαστε", τό ἄλλο στό 11ο τεῦχος (Καλοκαίρι 1961 σελ. 15) μέ τόν τίτλον "Ἐπιούσιος ἄρτος"¹. Ἀργότερα θά δημοσιευτοῦν καί ἄλλα ἀποσπάσματα.

* * *

Στίς καλοκαιρινές διακοπές τά γραφεῖα τῆς Θ.ΕΝ. θά εἶναι ἀνοιχτά κάθε Τρίτη 7.30 - 9 μ.μ.

1. Ἐχει δημοσιευτεῖ καί ἓνα μικρό ἀπόσπασμα ἀπό μιά ἄλλη σημαντική μεταφραστική ἐργασία τοῦ Κώστα Πάγκαλου, ἀπό τή μετάφραση τῆς τετρατόμης "Παγκόσμιας Ἱστορίας τῆς Τέχνης" τοῦ Λουὶ Ρεώ (Louis Reau), μέ τόν τίτλον "Ὁ Βισνού καί ὁ Σίβας στήν τέ-

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

Χαρ. Τρικούπη 26

Είναι πνευματικὸ σωματεῖο ἀνεγνωρισμένο με ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἀρ. 18684/1959 καὶ καταχωρημένο στὸ βιβλίο ἀνεγνωρισμένων σωματείων στὴς 2.1 60 με ἀξόνοτα ἀριθμὸ 3054.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ

Ἄρθρον 4ον. Τὸ ἐν γένει πνεῦμα καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Θ. Ἐν. κανονίζει ἡ ἀκόλουθος διακήρυξις :

« Ἡ Θ. Ἐν. εἶναι ἀφοσιωμένη εἰς τὰς Θεοσοφικὰς ἀρχὰς χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ καμίαν θεοσοφικὴν ὀργάνωσιν.

Ἀκολουθεῖ τὰς θεοσοφικὰς διδασκαλίας τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς θεοσοφικῆς κινήσεως εἰς τὸν κόσμον, μεγάλης διδασκαλίσεως τῶν θεοσοφικῶν ἀρχῶν Ἑλενας Πετρόβνας Μπλαβάτσου καὶ τῶν διαδόχων αὐτῆς συγγουρέων θεοσόφων, ἐκπαιδευτῶν παγκοσμίου φήμης, δὲν ἀσχολεῖται ὅπως οὔτε με τὰς ἀτομικὰς διχογνωμίας οὔτε με τὰς μεταξὺ ὁμάδων διαστάσεις.

Ἡ ἐργασία τὴν ὅποιαν ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ καὶ οἱ σκοποὶ τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει εἶναι τόσον ὑψηλοὶ καὶ τόσον ἐργώδεις ὥστε οὔτε χρόνος διαθέσιμος οὔτε καὶ πόθος ὑπάρχει διὰ νὰ ἀσχοληθῇ αὐτὴ με οἰασδῆποτε διχογνωμίας ἢ θεοσοφικὰς αἰρέσεις.

Ἡ ἐργασία καὶ οἱ σκοποὶ τῆς Θ. Ἐν. ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς θεοσοφίας, προπάντων δὲ ἀποβλέπει αὐτὴ εἰς τὸ νὰ τίθεται εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν αἱ θεοσοφικαὶ διδασκαλίαι, ὥστε νὰ καταστῇ κατορθωτὴ ἡ συνταύτισις με τὸ ΕΑΥΤΟ, ἡ ὅποια μόνον δύναται νὰ δώσῃ τὴν βυθιυτάτην πεποιθησιν ἐπὶ τὴν παγκόσμιον ἀδελφότητα.

Ἡ Θ. Ἐν. διακηρύσσει ὅτι ἀσάλευτον θεμέλιον τῆς ἐνότητος ὅλων τῶν θεοσόφων ἀνεξαρτήτως τοῦτου διαμονῆς καὶ ἰδιαιτέρας ἐν γένει καταστάσεως ἐκείσου, εἶναι ἡ ταυτότης τοῦ σκοποῦ, τῶν τάσεων καὶ τῶν διδασκαλιῶν καὶ ὅτι ἡ βᾶσις αὐτῆ τοὺς συνδέει μεταξὺ τῶν ἀδιασπάτως.

Ἡ Θ. Ἐν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους ὅλους ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔχουσι ἀφιερῶσει τὴν ζωὴν τῶν εἰς τὴν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν παραδέχεται διακρίσεις πίστεως, φυλῆς, φύλου, τάξεως, χρώματος, ἠθικῆς ἀξίας ἢ συμμετοχῆς εἰς οἰονδῆποτε ὀργάνωσιν.

Ἡ Θ. Ἐν. δέχεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὅλους τοὺς συμφωνοῦντας με τοὺς ὅρους τῆς παρουσίας διακηρύξεως καὶ ἐπιθυμοῦντας εἰλικρινῶς ὡπως διὰ τῆς μελέτης καὶ παντὸς ἄλλου μέσου καταστῶσιν ἱκανότεροι νὰ βοηθοῦν καὶ νὰ διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Ἡ Θ. Ἐν. θεωρεῖ πρᾶγματικοὺς θεοσόφους, ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι προσκεκολλημένοι εἰς καμίαν λατρείαν καὶ εἰς καμίαν αἴρεσιν, καὶ ὅμως ἀνήκουν εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς πάσας.

Ἄρθρον 7ον. — Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι μέλη τῆς Θ. Ἐν. ὑπογράφουσι τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν :

Συμφωνῶν με τοὺς σκοποὺς τῆς Θ. Ἐν. ὡπως διατυποῦνται οὔτοι εἰς τὴν ἐκκήρυξιν αὐτῆς, ἐπιθυμῶ νὰ γίνω μέλος τῆς Στοᾶς . . . (ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τῆς Στοᾶς) με τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἐγγραφὴ μου δὲν συνεπάγεται δι' ἐμὲ ἄλλον ὑποχρέωσιν ἐκτὸς ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὀρίζω κατωτέρω».

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ἀπευθυνθῆτε : Χαρ. Τρικούπη 26, Ἰσόγειον, κατὰ Τρίτη καὶ Παρασκευὴ ὥρα 7 30' - 9 μ.μ.

